

परिशिष्टे

परिशिष्ट 1.1

संदर्भ: परिच्छेद 1.5

शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयांशी संलग्न रुग्णालयांची यादी

अ. विद्यमान वैद्यकीय महाविद्यालयांची यादी

अ. क्र.	वैद्यकीय महाविद्यालयाचे नाव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयाशी संलग्न रुग्णालयांची यादी
1	शासकीय गॅट वैद्यकीय महाविद्यालय, मुंबई	सर जे.जे.समूह रुग्णालये, मुंबई
		सेंट जॉर्जस रुग्णालय, मुंबई
		गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय, मुंबई
		कामा व अल्ब्लेस रुग्णालय, मुंबई
2	बायरामजी जिजीभॉय शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, पुणे	ससून सामान्य रुग्णालय, पुणे
3	डॉ. वैशंपायन स्मृती (मेमोरियल) शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, सोलापूर	छत्रपती शिवाजी महाराज सामान्य रुग्णालय, सोलापूर
4	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, मिरज, सांगली	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, मिरज, सांगली
		पद्मभूषण वसंतदादा पाटील सामान्य रुग्णालय, सांगली
5	छत्रपती शाहू महाराज शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, कोल्हापूर	छत्रपती प्रमिला राजे रुग्णालय, कोल्हापूर
6	श्री भाऊसाहेब हिरे शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, धुळे	सामान्य रुग्णालय, धुळे
7	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, नागपूर
		संदर्भ सेवा रुग्णालय, नागपूर
8	इंदिरा गांधी शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर	मेयो सामान्य रुग्णालय, नागपूर
		डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर रुग्णालय व संशोधन केंद्र, नागपूर
9	वसंतराव नाईक शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, यवतमाळ	सामान्य रुग्णालय, यवतमाळ
		स्त्री रुग्णालय, यवतमाळ
10	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, अकोला	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, अकोला
11	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, छत्रपती संभाजीनगर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर
		शासकीय कर्करोग रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर
12	डॉ. शंकरराव चव्हाण शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नांदेड	गुरु गोविंद सिंग सामान्य रुग्णालय, नांदेड
13	स्वामी रामानंद तीर्थ ग्रामीण वैद्यकीय महाविद्यालय, अंबेजोगाई, बीड	स्वामी रामानंद तीर्थ ग्रामीण वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, अंबेजोगाई, बीड
14	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, लातूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, लातूर
15	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, गोंदिया	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, गोंदिया
16	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, चंद्रपूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, चंद्रपूर

अ. क्र.	वैद्यकीय महाविद्यालयाचे नाव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयाशी संलग्न रुग्णालयांची यादी
17	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, जळगाव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, जळगाव
18	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, बारामती, पुणे	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व सामान्य रुग्णालय, बारामती, पुणे
19	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नंदुरबार	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, नंदुरबार

स्त्रोत: आयुक्त, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई यांच्याकडून प्राप्त केलेली माहिती

ब. नवीन वैद्यकीय महाविद्यालयांची यादी

अ.क्र.	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयाचे नाव	पासून कार्यान्वित (शैक्षणिक वर्ष)
1	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, सातारा	2021-22
2	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, अलिबाग	अद्याप कामकाज सुरु झालेले नाही
3	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, सिंधुदुर्ग	अद्याप कामकाज सुरु झालेले नाही
4	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, धाराशिव	2021-22

टीप: 2016-17 ते 2021-22 दरम्यान चार नवीन वैद्यकीय महाविद्यालयांची योजना केली होती.

क. आयुष महाविद्यालयांची यादी

अ.क्र.	आयुष महाविद्यालयाचे नाव	आयुष महाविद्यालयाशी संलग्न रुग्णालयाची यादी
1	रामबिलास आनंदीलाल पोदार आयुर्वेद महाविद्यालय, मुंबई	रामबिलास आनंदीलाल पोदार रुग्णालय, मुंबई
2	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, नागपूर	शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, नागपूर
3	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, नांदेड	शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, नांदेड
4	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, धाराशिव	सरकार आयुर्वेद रुग्णालय, धाराशिव
5	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, जळगाव	शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, जळगाव
6	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, बारामती, पुणे	शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, बारामती, पुणे
7	शासकीय होमिओपॅथी महाविद्यालय, जळगाव	शासकीय होमिओपॅथी महाविद्यालय, जळगाव

तसेच एक आयुर्वेदिक रुग्णालय (20 खाटांचे) शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, पुणे यांना संलग्न आहे व एक शासकीय होमिओपॅथी रुग्णालय मुंबई कोणत्याही महाविद्यालयाशी संलग्न नाही

स्त्रोत: संचालक, आयुष, मुंबई यांच्याकडून प्राप्त केलेली माहिती

परिशिष्ट 1.2

(संदर्भ: परिच्छेद 1.14)

लेखापरीक्षणत चाचणी-तपासणी केलेल्या आरोग्य सेवा संस्थांची यादी

अ क्र.	जिल्हा	आरोग्य सेवा संस्थांचे प्रकार	आरोग्य सेवा संस्थेचे नाव
1	अमरावती	जिल्हा रुग्णालय/सामान्य रुग्णालय	जिल्हा रुग्णालय, अमरावती
2	अमरावती	उप-जिल्हा रुग्णालय	उप-जिल्हा रुग्णालय, अचलपूर
3	अमरावती	(100-खाटांचे)	उप-जिल्हा रुग्णालय, धारणी
4	अमरावती	उप-जिल्हा रुग्णालय	ग्रामीण रुग्णालय, चांदूर बाजार
5	अमरावती	(50-खाटांचे)	ग्रामीण रुग्णालय, धामणगाव रेल्वे
6	अमरावती	नागरी प्राथमिक आरोग्य केंद्र	महानगरपालिका दवाखाना, मोदी रुग्णालय, बडनेरा
7	अमरावती	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, अंजनगाव बारी, तालुका-अमरावती
8	अमरावती	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, पाथरोट, तालुका-अचलपूर
9	अमरावती	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, विचोरी, तालुका-मोर्शी
10	अमरावती	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, कोकडी, तालुका-अंजनगाव सुर्जी
11	अमरावती	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, कळमखार, तालुका धारणी
12	अमरावती	स्त्री रुग्णालय	स्त्री रुग्णालय, अमरावती
13	अमरावती	संदर्भ सेवा रुग्णालय	प्रादेशिक संदर्भ सेवा रुग्णालय, अमरावती
14	अमरावती	क्षयरोग रुग्णालय	जी.जी.राठी क्षयरोग रुग्णालय, अमरावती
15	चंद्रपूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय
16	चंद्रपूर	उप-जिल्हा रुग्णालय (100-खाटांचे)	उप-जिल्हा रुग्णालय, चिमूर
17	चंद्रपूर	उप-जिल्हा रुग्णालय (100-खाटांचे)	उप-जिल्हा रुग्णालय, वरोरा
18	चंद्रपूर	उप-जिल्हा रुग्णालय (50-खाटांचे)	उप-जिल्हा रुग्णालय, मूल
19	चंद्रपूर	ग्रामीण रुग्णालय	ग्रामीण रुग्णालय, बल्लारपूर
20	चंद्रपूर	ग्रामीण रुग्णालय	ग्रामीण रुग्णालय, भद्रावती
21	चंद्रपूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, चिरोली, तालुका मूल
22	चंद्रपूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, अंतरगाव, तालुका सावली
23	चंद्रपूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, सावरी, तालुका वरोरा
24	चंद्रपूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, तडाळी, तालुका चंद्रपूर
25	चंद्रपूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, कोठारी, तालुका बल्लारपूर
26	छत्रपती संभाजीनगर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय आणि शासकीय कर्करोग रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर
27	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा रुग्णालय/ सामान्य रुग्णालय	जिल्हा रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर

अ क्र.	जिल्हा	आरोग्य सेवा संस्थांचे प्रकार	आरोग्य सेवा संस्थेचे नाव
28	छत्रपती संभाजीनगर	उप-जिल्हा रुग्णालय (100-खाटांचे)	उप-जिल्हा रुग्णालय, वैजापूर
29	छत्रपती संभाजीनगर	उप-जिल्हा रुग्णालय (50-खाटांचे)	उप-जिल्हा रुग्णालय, सिल्लोड
30	छत्रपती संभाजीनगर	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, लासूर स्थानक, तालुका गंगापूर
31	छत्रपती संभाजीनगर	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, जिक्ठाण, तालुका गंगापूर
32	छत्रपती संभाजीनगर	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, दौलताबाद, तालुका छत्रपती संभाजीनगर
33	छत्रपती संभाजीनगर	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, बोरसर, तालुका वैजापूर
34	छत्रपती संभाजीनगर	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, आमठाणा, तालुका सिल्लोड
35	छत्रपती संभाजीनगर	ग्रामीण रुग्णालय	ग्रामीण रुग्णालय, खुलताबाद
36	छत्रपती संभाजीनगर	ग्रामीण रुग्णालय	ग्रामीण रुग्णालय, पिशोर
37	छत्रपती संभाजीनगर	नागरी प्राथमिक आरोग्य केंद्र	वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, शहर आणि औद्योगिक विकास महामंडळ, महाराष्ट्र, मर्यादित नं -8 (सिडको नं 8)
38	छत्रपती संभाजीनगर	दंत वैद्यकीय महाविद्यालय आणि रुग्णालय	शासकीय दंत वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर
39	जळगाव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय
40	जळगाव	उप-जिल्हा रुग्णालय (100-खाटांचे)	उप-जिल्हा रुग्णालय, चोपडा
41	जळगाव	उप-जिल्हा रुग्णालय (50-खाटांचे)	उप-जिल्हा रुग्णालय, मुक्ताईनगर
42	जळगाव	ग्रामीण रुग्णालय	ग्रामीण रुग्णालय, एरंडोल
43	जळगाव	ग्रामीण रुग्णालय	ग्रामीण रुग्णालय, पाचोरा
44	जळगाव	ग्रामीण रुग्णालय	कुटीर रुग्णालय, पारोळा
45	जळगाव	नागरी प्राथमिक आरोग्य केंद्र	दादासाहेब भिकमचंदजी जैन रुग्णालय, जळगाव महानगरपालिका
46	जळगाव	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, किन्ही, तालुका भुसावळ
47	जळगाव	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, कासोदा, तालुका एरंडोल
48	जळगाव	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, मंडल, तालुका अमळनेर
49	जळगाव	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, पाटोदा, तालुका, अमळनेर
50	जळगाव	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, मंगरूळ, तालुका पारोळा

अ क्र.	जिल्हा	आरोग्य सेवा संस्थांचे प्रकार	आरोग्य सेवा संस्थेचे नाव
51	कोल्हापूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	छत्रपती प्रमिलाराजे रुग्णालय
52	कोल्हापूर	उप-जिल्हा रुग्णालय (100-खाटांचे)	उप-जिल्हा रुग्णालय, गडहिंग्लज
53	कोल्हापूर	उप-जिल्हा रुग्णालय (50-खाटांचे)	सेवा रुग्णालय, कोल्हापूर
54	कोल्हापूर	क्षयरोग रुग्णालय	क्षयरोग रुग्णालय, कोल्हापूर
55	कोल्हापूर	जिल्हा रुग्णालय/ सामान्य रुग्णालय	इंदिरा गांधी सामान्य रुग्णालय, इचलकरंजी
56	कोल्हापूर	ग्रामीण रुग्णालय	ग्रामीण रुग्णालय, पन्हाळा
57	कोल्हापूर	ग्रामीण रुग्णालय	ग्रामीण रुग्णालय, खुपिरे, तालुका करवीर
58	कोल्हापूर	ग्रामीण रुग्णालय	ग्रामीण रुग्णालय, कागल
59	कोल्हापूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, तुडीये, तालुका-चंदगड
60	कोल्हापूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, सिद्धनेर्ली, तालुका-कागल
61	कोल्हापूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, दानोली, तालुका-शिरोळ
62	कोल्हापूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, पट्टण कोडोली, तालुका- हातकणंगले
63	कोल्हापूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, उंचगाव, तालुका करवीर
64	कोल्हापूर	वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	सावित्रीबाई फुले रुग्णालय
65	मुंबई	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	सर जे.जे.समूह रुग्णालये, मुंबई
66	मुंबई	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	सेंट जॉर्जस रुग्णालय, मुंबई
67	मुंबई	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय, मुंबई
68	मुंबई	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	कामा व अल्ब्लेस रुग्णालय, मुंबई
69	मुंबई	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	सार्वजनिक आरोग्य केंद्र, वांद्रे, मुंबई
70	मुंबई	सामान्य रुग्णालय	सामान्य रुग्णालय, मालवणी
71	मुंबई	आयुर्वेद रुग्णालय	रामबिलास आनंदीलाल पोदार शासकीय आयुर्वेद वैद्यकीय महाविद्यालय व एम.ए.पोदार रुग्णालय, वरळी
72	मुंबई उपनगर	आयुर्वेद रुग्णालय	शासकीय होमिओपॅथिक रुग्णालय, विलेपार्ले
73	मुंबई	दंत वैद्यकीय महाविद्यालय आणि रुग्णालय	शासकीय दंत वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय, मुंबई
74	मुंबई	वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	सेठ गोरधनदास सुंदरदास वैद्यकीय महाविद्यालय आणि किंग एडवर्ड मेमोरियल रुग्णालय, परळ

अ क्र.	जिल्हा	आरोग्य सेवा संस्थांचे प्रकार	आरोग्य सेवा संस्थेचे नाव
75	मुंबई	वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	क्षयरोग समूह रुग्णालये, शिवडी
76	मुंबई उपनगर	वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	खुर्शीदजी बेहरामजी भाभा, वांद्रे (पश्चिम)
77	मुंबई उपनगर	वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	विष्णुप्रसाद नंदराय देसाई, सांताक्रूझ (पूर्व)
78	मुंबई उपनगर	वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, कांदिवली (पश्चिम)
79	मुंबई उपनगर	वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	खान बहादुर भाभा महापालिका, कुर्ली (पश्चिम)
80	मुंबई उपनगर	वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	सेठ वाडीलाल छत्रभुज गांधी व मोनजी अमिदास वोरा, राजावाडी, घाटकोपर (पूर्व)
81	नांदेड	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	गुरु गोविंद सिंग सामान्य रुग्णालय, नांदेड
82	नांदेड	जिल्हा रुग्णालय/सामान्य रुग्णालय	जिल्हा रुग्णालय, नांदेड
83	नांदेड	उप-जिल्हा रुग्णालय (100-खाटांचे)	उप-जिल्हा रुग्णालय, मुखेड
84	नांदेड	उप-जिल्हा रुग्णालय (50-खाटांचे)	उप-जिल्हा रुग्णालय, हदगाव
85	नांदेड	ग्रामीण रुग्णालय	ग्रामीण रुग्णालय, भोकर
86	नांदेड	ग्रामीण रुग्णालय	ग्रामीण रुग्णालय, नायगाव
87	नांदेड	स्त्री रुग्णालय	स्त्री रुग्णालय, नांदेड
88	नांदेड	आयुर्वेद रुग्णालय	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय आणि रुग्णालय, नांदेड
89	नांदेड	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, माळकोली, तालुका लोहा
90	नांदेड	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, आष्टा, तालुका माहूर
91	नांदेड	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, सोमखेड, तालुका लोहा
92	नांदेड	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, रोहीपिंपळगाव, तालुका मुदखेड
93	नांदेड	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, चांदोला, तालुका मुखेड
94	नांदेड	नागरी प्राथमिक आरोग्य केंद्र	सांगवी नांदेड-वाघाळा महानगरपालिका
95	नांदेड	नागरी प्राथमिक आरोग्य केंद्र	शिवाजी नगर, नांदेड-वाघाळा महानगरपालिका
96	नांदेड	नागरी समूह आरोग्य केंद्र	हैदरबाग, नांदेड-वाघाळा महानगरपालिका
97	नांदेड	नागरी प्राथमिक आरोग्य केंद्र	शहर आणि औद्योगिक विकास महामंडळ (सिडको), नांदेड-वाघाळा महानगरपालिका
98	पुणे	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	ससून सामान्य रुग्णालय, पुणे

अ क्र.	जिल्हा	आरोग्य सेवा संस्थांचे प्रकार	आरोग्य सेवा संस्थेचे नाव
99	पुणे	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय आणि सामान्य रुग्णालय, बारामती, पुणे
100	पुणे	जिल्हा रुग्णालय/सामान्य रुग्णालय	जिल्हा रुग्णालय, पुणे
101	पुणे	कुष्ठरोग रुग्णालय	डॉ. बांदोरवाला कुष्ठरोग रुग्णालय, पुणे
102	पुणे	मनोरुग्णालय	प्रादेशिक मनोरुग्णालय, येरवडा, पुणे
103	पुणे	क्षयरोग रुग्णालय	क्षयरोग रुग्णालय, औंध, पुणे
104	पुणे	स्त्री रुग्णालय	स्त्री रुग्णालय, बारामती
105	पुणे	उप-जिल्हा रुग्णालय	उप-जिल्हा रुग्णालय, मंचर
106	पुणे	(100-खाटांचे)	उप-जिल्हा रुग्णालय, बारामती
107	पुणे	उप-जिल्हा रुग्णालय	उप-जिल्हा रुग्णालय, दौंड
108	पुणे	(100-खाटांचे)	ग्रामीण रुग्णालय, चाकण, तालुका खेड
109	पुणे	उप-जिल्हा रुग्णालय	ग्रामीण रुग्णालय, शिक्रापूर, तालुका शिरूर
110	पुणे	(50- खाटांचे)	ग्रामीण रुग्णालय, शिरूर, तालुका शिरूर
111	पुणे	ग्रामीण रुग्णालय	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, होळ, तालुका बारामती
112	पुणे	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, वाल्हे
113	पुणे	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	तालुका पुरंदर
114	पुणे	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	प्राथमिक आरोग्य केंद्र, खेडशिवापूर
115	पुणे	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	तालुका हवेली
116	पुणे	आयुर्वेद रुग्णालय	ससून सामान्य रुग्णालयामध्ये निवासी वैद्यकीय अधिकारी असलेला 20 खाटांचा आयुर्वेद कक्ष
117	पुणे	वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	कमला नेहरू रुग्णालय, पुणे महानगरपालिका
118	पुणे	वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	यशवंतराव चव्हाण स्मृती, रुग्णालय
119	पुणे	वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिका

टीप: निवडलेल्या जिल्ह्यांमधील एकूण 119 आरोग्य सेवा संस्थांची चाचणी-तपासणी करण्यात आली ज्यात 35 प्राथमिक आरोग्य केंद्रांचा समावेश होता. याशिवाय, चाचणी-तपासणी केलेल्या 84 आरोग्य सेवा संस्थांमध्ये (35 प्राथमिक आरोग्य केंद्रे वगळून) आरोग्य सेवांच्या परिणामकारकतेचे मूल्यांकन करण्यासाठी 1,973 रुग्णांचे सर्वेक्षण (आंतररुग्ण : 690; बाह्यरुग्ण: 1,283) केले गेले.

परिशिष्ट 1.3

(संदर्भ: परिच्छेद 1.14)

निवडलेल्या जिल्ह्यांमध्ये आरोग्य सेवा संस्थांच्या निवडीसाठी अवलंबिलेली कार्यपद्धती

निवडलेल्या जिल्ह्यांतील सर्व जिल्हा/सामान्य रुग्णालये.
निवडलेल्या जिल्ह्यांतील सर्व वैद्यकीय महाविद्यालये व रुग्णालये, दंत महाविद्यालय व रुग्णालये.
निवडलेल्या जिल्ह्यांतील सर्व संदर्भ सेवा, स्त्री, आयुष, कुष्ठरोग, क्षयरोग आणि मनोरुग्णालये.
निवडलेल्या जिल्ह्यांमधील उपविभागीय स्तरावरील 100 खाटांची सर्व उप-जिल्हा रुग्णालये
निवडलेल्या जिल्ह्यांतील उपविभागीय स्तरावरील 50 खाटांच्या उप-जिल्हा रुग्णालयांपैकी खाटांचा वापर लक्षात घेऊन यादृच्छिक पद्धतीने 25 टक्के.
निवडलेल्या जिल्ह्यांमध्ये तालुका स्तरावरील ग्रामीण रुग्णालयांपैकी खाटांचा वापर लक्षात घेऊन यादृच्छिक पद्धतीने 15 टक्के
निवडलेल्या जिल्ह्यांमधील प्राथमिक आरोग्य केंद्राद्वारे सेवा दिल्या जाणाऱ्या लोकसंख्येचा विचार करून यादृच्छिक पद्धतीने पाच प्राथमिक आरोग्य केंद्रे
निवडलेल्या जिल्ह्यांमध्ये महानगरपालिका अंतर्गत असलेल्या आरोग्य सेवा संस्थांपैकी 25 टक्के

परिशिष्ट 2.1(अ)
(संदर्भ: परिच्छेद 2.3.1)

मे 2023 पर्यंत भारतीय आरोग्यसेवा मानकांनुसार आवश्यकता आणि मंजूर मनुष्यबळ यांच्या तुलनेत सार्वजनिक आरोग्य विभागांतर्गत प्राथमिक आणि दुय्यम आरोग्यसेवेत डॉक्टर्सची उपलब्धता

जिल्ह्याचे नाव	आरोग्य सेवा संस्था	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकता	मंजूर मनुष्यबळ	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार कमी (-) / जास्त (+)	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकतेच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी	कार्यरत मनुष्यबळ	मंजूर मनुष्यबळानुसार कमी (-) / जास्त (+)	मंजूर मनुष्यबळाच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी
अहमदनगर	जिल्हा रुग्णालय	34	36	2	6	27	-9	-25
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	96	206	110	115	174	-32	-16
	ग्रामीण रुग्णालय	242	84	-158	-65	47	-37	-44
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	60	25	-35	-58	12	-13	-52
	एकूण	432	351	-81	-19	260	-91	-26
अकोला	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	30	64	34	113	58	-6	-9
	ग्रामीण रुग्णालय	55	18	-37	-67	16	-2	-11
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	24	9	-15	-63	6	-3	-33
	एकूण	109	91	-18	-17	80	-11	-12
अमरावती	जिल्हा रुग्णालय	50	43	-7	-14	43	0	0
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	56	102	46	82	99	-3	-3
	ग्रामीण रुग्णालय	99	38	-61	-62	21	-17	-45
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	104	54	-50	-48	40	-14	-26
	एकूण	309	237	-72	-23	203	-34	-14
भंडारा	जिल्हा रुग्णालय	58	64	6	10	54	-10	-16
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	33	69	36	109	64	-5	-7
	ग्रामीण रुग्णालय	77	15	-62	-81	10	-5	-33
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	44	20	-24	-55	11	-9	-45
	एकूण	212	168	-44	-21	139	-29	-17

जिल्ह्याचे नाव	आरोग्य सेवा संस्था	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकता	मंजूर मनुष्यबळ	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार कमी (-) / जास्त (+)	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकतेच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी	कार्यरत मनुष्यबळ	मंजूर मनुष्यबळानुसार कमी (-) / जास्त (+)	मंजूर मनुष्यबळाच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी
बीड	जिल्हा रुग्णालय	50	35	-15	-30	35	0	0
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	50	143	93	186	138	-5	-3
	ग्रामीण रुग्णालय	88	12	-76	-86	14	2	17
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	68	22	-46	-68	11	-11	-50
	एकूण	256	212	-44	-17	198	-14	-7
बुलढाणा	जिल्हा रुग्णालय	50	29	-21	-42	15	-14	-48
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	52	104	52	100	103	-1	-1
	ग्रामीण रुग्णालय	143	40	-103	-72	20	-20	-50
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	20	21	1	5	15	-6	-29
	एकूण	265	194	-71	-27	153	-41	-21
चंद्रपूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	58	133	75	129	126	-7	-5
	ग्रामीण रुग्णालय	99	27	-72	-73	26	-1	-4
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	68	28	-40	-59	29	1	4
	एकूण	225	188	-37	-16	181	-7	-4
छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा रुग्णालय	34	26	-8	-24	25	-1	-4
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	50	123	73	146	114	-9	-7
	ग्रामीण रुग्णालय	110	37	-73	-66	35	-2	-5
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	64	43	-21	-33	29	-14	-33
	एकूण	258	229	-29	-11	203	-26	-11
धाराशिव	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	42	91	49	117	89	-2	-2
	ग्रामीण रुग्णालय	66	22	-44	-67	15	-7	-32
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	108	36	-72	-67	33	-3	-8
	एकूण	216	149	-67	-31	137	-12	-8

जिल्ह्याचे नाव	आरोग्य सेवा संस्था	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकता	मंजूर मनुष्यबळ	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार कमी (-) / जास्त (+)	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकतेच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी	कार्यरत मनुष्यबळ	मंजूर मनुष्यबळानुसार कमी (-) / जास्त (+)	मंजूर मनुष्यबळाच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी
धुळे	जिल्हा रुग्णालय	29	44	15	52	25	-19	-43
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	41	114	73	178	80	-34	-30
	ग्रामीण रुग्णालय	55	28	-27	-49	22	-6	-21
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	44	26	-18	-41	22	-4	-15
	एकूण	169	212	43	25	149	-63	-30
गडचिरोली	जिल्हा रुग्णालय	34	51	17	50	38	-13	-25
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	45	110	65	144	53	-57	-52
	ग्रामीण रुग्णालय	99	21	-78	-79	14	-7	-33
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	60	15	-45	-75	15	0	0
	एकूण	238	197	-41	-17	120	-77	-39
गोंदिया	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	40	85	45	113	85	0	0
	ग्रामीण रुग्णालय	110	36	-74	-67	19	-17	-47
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	20	7	-13	-65	7	0	0
	एकूण	170	128	-42	-25	111	-17	-13
हिंगोली	जिल्हा रुग्णालय	29	45	16	55	31	-14	-31
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	24	51	27	113	51	0	0
	ग्रामीण रुग्णालय	33	8	-25	-76	7	-1	-13
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	44	18	-26	-59	12	-6	-33
	एकूण	130	122	-8	-6	101	-21	-17
जळगाव	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	77	156	79	103	67	-89	-57
	ग्रामीण रुग्णालय	209	82	-127	-61	42	-40	-49
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	64	27	-37	-58	15	-12	-44
	एकूण	350	265	-85	-24	124	-141	-53

जिल्ह्याचे नाव	आरोग्य सेवा संस्था	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकता	मंजूर मनुष्यबळ	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार कमी (-) / जास्त (+)	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकतेच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी	कार्यरत मनुष्यबळ	मंजूर मनुष्यबळानुसार कमी (-) / जास्त (+)	मंजूर मनुष्यबळाच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी
जालना	जिल्हा रुग्णालय	29	33	4	14	32	-1	-3
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	40	110	70	175	96	-14	-13
	ग्रामीण रुग्णालय	77	22	-55	-71	16	-6	-27
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	20	5	-15	-75	5	0	0
	एकूण	166	170	4	2	149	-21	-12
कोल्हापूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	73	180	107	147	94	-86	-48
	ग्रामीण रुग्णालय	165	56	-109	-66	42	-14	-25
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	84	45	-39	-46	38	-7	-16
	एकूण	322	281	-41	-13	174	-107	-38
लातूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	46	104	58	126	81	-23	-22
	ग्रामीण रुग्णालय	121	93	-28	-23	77	-16	-17
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	20	4	-16	-80	4	0	0
	एकूण	187	201	14	7	162	-39	-19
नागपूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	49	174	125	255	111	-63	-36
	ग्रामीण रुग्णालय	110	50	-60	-55	40	-10	-20
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	40	21	-19	-48	17	-4	-19
	एकूण	199	245	46	23	168	-77	-31
नांदेड	जिल्हा रुग्णालय	29	7	-22	-76	6	-1	-14
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	65	207	142	218	158	-49	-24
	ग्रामीण रुग्णालय	143	40	-103	-72	21	-19	-48
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	84	49	-35	-42	45	-4	-8

जिल्ह्याचे नाव	आरोग्य सेवा संस्था	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकता	मंजूर मनुष्यबळ	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार कमी (-) / जास्त (+)	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकतेच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी	कार्यरत मनुष्यबळ	मंजूर मनुष्यबळानुसार कमी (-) / जास्त (+)	मंजूर मनुष्यबळाच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी
नंदुरबार	एकूण	321	303	-18	-6	230	-73	-24
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	58	123	65	112	102	-21	-17
	ग्रामीण रुग्णालय	121	20	-101	-83	17	-3	-15
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	40	7	-33	-83	1	-6	-86
नाशिक	एकूण	219	150	-69	-32	120	-30	-20
	जिल्हा रुग्णालय	68	60	-8	-12	55	-5	-8
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	104	258	154	148	255	-3	-1
	ग्रामीण रुग्णालय	242	80	-162	-67	57	-23	-29
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	128	57	-71	-55	49	-8	-14
पालघर	एकूण	542	455	-87	-16	416	-39	-9
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	46	142	96	209	131	-11	-8
	ग्रामीण रुग्णालय	99	14	-85	-86	14	0	0
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	68	27	-41	-60	16	-11	-41
परभणी	एकूण	213	183	-30	-14	161	-22	-12
	जिल्हा रुग्णालय	58	48	-10	-17	48	0	0
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	31	74	43	139	48	-26	-35
	ग्रामीण रुग्णालय	77	27	-50	-65	25	-2	-7
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	40	17	-23	-58	11	-6	-35
पुणे	एकूण	206	166	-40	-19	132	-34	-20
	जिल्हा रुग्णालय	34	26	-8	-24	21	-5	-19
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	96	233	137	143	203	-30	-13
	ग्रामीण रुग्णालय	231	71	-160	-69	41	-30	-42
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0

जिल्ह्याचे नाव	आरोग्य सेवा संस्था	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकता	मंजूर मनुष्यबळ	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार कमी (-) / जास्त (+)	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकतेच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी	कार्यरत मनुष्यबळ	मंजूर मनुष्यबळानुसार कमी (-) / जास्त (+)	मंजूर मनुष्यबळाच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी
	उप-जिल्हा रुग्णालय	88	16	-72	-82	16	0	0
	एकूण	449	346	-103	-23	281	-65	-19
रायगड	जिल्हा रुग्णालय	34	38	4	12	29	-9	-24
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	52	117	65	125	105	-12	-10
	ग्रामीण रुग्णालय	88	30	-58	-66	20	-10	-33
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	128	45	-83	-65	32	-13	-29
	एकूण	302	230	-72	-24	186	-44	-19
रत्नागिरी	जिल्हा रुग्णालय	29	31	2	7	12	-19	-61
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	67	131	64	96	131	0	0
	ग्रामीण रुग्णालय	88	27	-61	-69	15	-12	-44
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	64	20	-44	-69	7	-13	-65
	एकूण	248	209	-39	-16	165	-44	-21
सांगली	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	59	131	72	122	128	-3	-2
	ग्रामीण रुग्णालय	143	27	-116	-81	27	0	0
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	60	12	-48	-80	12	0	0
	एकूण	262	170	-92	-35	167	-3	-2
सातारा	जिल्हा रुग्णालय	34	27	-7	-21	17	-10	-37
	उप-जिल्हा रुग्णालय	44	19	-25	-57	17	-2	-11
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	71	174	103	145	98	-76	-44
	ग्रामीण रुग्णालय	165	57	-108	-65	32	-25	-44
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	एकूण	314	277	-37	-12	164	-113	-41

जिल्ह्याचे नाव	आरोग्य सेवा संस्था	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकता	मंजूर मनुष्यबळ	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार कमी (-) / जास्त (+)	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकतेच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी	कार्यरत मनुष्यबळ	मंजूर मनुष्यबळानुसार कमी (-) / जास्त (+)	मंजूर मनुष्यबळाच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी
सिंधुदुर्ग	जिल्हा रुग्णालय	50	31	-19	-38	24	-7	-23
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	38	76	38	100	57	-19	-25
	ग्रामीण रुग्णालय	66	29	-37	-56	17	-12	-41
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	68	51	-17	-25	48	-3	-6
	एकूण	222	187	-35	-16	146	-41	-22
सोलापूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	77	172	95	123	164	-8	-5
	ग्रामीण रुग्णालय	154	60	-94	-61	36	-24	-40
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	64	28	-36	-56	27	-1	-4
	एकूण	295	260	-35	-12	227	-33	-13
ठाणे	जिल्हा रुग्णालय	50	54	4	8	45	-9	-17
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	33	79	46	139	75	-4	-5
	ग्रामीण रुग्णालय	66	19	-47	-71	17	-2	-11
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	68	30	-38	-56	28	-2	-7
	एकूण	217	182	-35	-16	165	-17	-9
वर्धा	जिल्हा रुग्णालय	34	12	-22	-65	10	-2	-17
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	27	74	47	174	72	-2	-3
	ग्रामीण रुग्णालय	88	25	-63	-72	16	-9	-36
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	44	15	-29	-66	9	-6	-40
	एकूण	193	126	-67	-35	107	-19	-15
वाशिम	जिल्हा रुग्णालय	29	25	-4	-14	18	-7	-28
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	25	50	25	100	50	0	0
	ग्रामीण रुग्णालय	77	18	-59	-77	9	-9	-50
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0

जिल्ह्याचे नाव	आरोग्य सेवा संस्था	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकता	मंजूर मनुष्यबळ	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार कमी (-) / जास्त (+)	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकतेच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी	कार्यरत मनुष्यबळ	मंजूर मनुष्यबळानुसार कमी (-) / जास्त (+)	मंजूर मनुष्यबळाच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी
	उप-जिल्हा रुग्णालय	24	9	-15	-63	0	-9	-100
	एकूण	155	102	-53	-34	77	-25	-25
यवतमाळ	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	63	301	238	378	156	-145	-48
	ग्रामीण रुग्णालय	154	52	-102	-66	25	-27	-52
	उप-केंद्रे	0	0	0		0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	80	42	-38	-48	28	-14	-33
	एकूण	297	395	98	33	209	-186	-47
	एकूण	8668	7381	-1287	-15	5765	-1616	-22

स्त्रोत: संबंधित आरोग्य सेवा संस्थांनी सादर केलेली माहिती

टीप: भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार, उप-केंद्रांमध्ये डॉक्टरांची आवश्यकता नाही

परिशिष्ट 2.1(ब)
(संदर्भ: परिच्छेद 2.3.1)

मे 2023 पर्यंत भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकता आणि मंजूर मनुष्यबळ यांच्या तुलनेत सार्वजनिक आरोग्य विभागांतर्गत प्राथमिक आणि दुय्यम आरोग्यसेवेत परिचारिकांची उपलब्धता

जिल्ह्याचे नाव	आरोग्य सेवा संस्था	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकता	मंजूर मनुष्यबळ	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार कमी (-) / जास्त (+)	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांनुसार आवश्यकतेच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी	कार्यरत मनुष्यबळ	मंजूर मनुष्यबळांनुसार कमी (-) / जास्त (+)	मंजूर मनुष्यबळाच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी
अहमदनगर	जिल्हा रुग्णालय	90	129	39	43	127	-2	-2
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	288	272	-16	-6	180	-92	-34
	ग्रामीण रुग्णालय	242	229	-13	-5	213	-16	-7
	उप-केंद्रे	555	1164	609	110	170	-994	-85
	उप-जिल्हा रुग्णालय	54	49	-5	-9	45	-4	-8
	एकूण	1229	1843	614	50	735	-1108	-60
अकोला	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	90	105	15	17	71	-34	-32
	ग्रामीण रुग्णालय	55	44	-11	-20	36	-8	-18
	उप-केंद्रे	178	245	67	38	193	-52	-21
	उप-जिल्हा रुग्णालय	35	28	-7	-20	25	-3	-11
	एकूण	358	422	64	18	325	-97	-23
अमरावती	जिल्हा रुग्णालय	135	203	68	50	142	-61	-30
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	168	53	-115	-68	29	-24	-45
	ग्रामीण रुग्णालय	99	69	-30	-30	57	-12	-17
	उप-केंद्रे	333	329	-4	-1	202	-127	-39
	उप-जिल्हा रुग्णालय	107	99	-8	-7	74	-25	-25
	एकूण	842	753	-89	-11	504	-249	-33
भंडारा	जिल्हा रुग्णालय	180	199	19	11	187	-12	-6
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	99	39	-60	-61	26	-13	-33
	ग्रामीण रुग्णालय	77	47	-30	-39	31	-16	-34
	उप-केंद्रे	193	352	159	82	224	-128	-36
	उप-जिल्हा रुग्णालय	53	44	-9	-17	31	-13	-30
	एकूण	602	681	79	13	499	-182	-27
बीड	जिल्हा रुग्णालय	135	106	-29	-21	83	-23	-22
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	150	126	-24	-16	113	-13	-10
	ग्रामीण रुग्णालय	88	69	-19	-22	60	-9	-13
	उप-केंद्रे	280	495	215	77	179	-316	-64
	उप-जिल्हा रुग्णालय	88	117	29	33	81	-36	-31
	एकूण	741	913	172	23	516	-397	-43
बुलढाणा	जिल्हा रुग्णालय	135	20	-115	-85	17	-3	-15
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	156	74	-82	-53	43	-31	-42
	ग्रामीण रुग्णालय	143	85	-58	-41	55	-30	-35
	उप-केंद्रे	280	351	71	25	208	-143	-41

	उप-जिल्हा रुग्णालय	18	14	-4	-22	8	-6	-43
	एकूण	732	544	-188	-26	331	-213	-39
चंद्रपूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	174	133	-41	-24	95	-38	-29
	ग्रामीण रुग्णालय	99	149	50	51	135	-14	-9
	उप-केंद्रे	339	508	169	50	385	-123	-24
	उप-जिल्हा रुग्णालय	88	89	1	1	77	-12	-13
	एकूण	700	879	179	26	692	-187	-21
	जिल्हा रुग्णालय	90	180	90	100	180	0	0
छत्रपती संभाजीनगर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	150	99	-51	-34	48	-51	-52
	ग्रामीण रुग्णालय	110	177	67	61	169	-8	-5
	उप-केंद्रे	279	384	105	38	197	-187	-49
	उप-जिल्हा रुग्णालय	71	242	171	241	145	-97	92
	एकूण	700	1082	382	55	739	-343	-32
	जिल्हा रुग्णालय	45	106	61	136	91	-15	-14
धुळे	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	123	110	-13	-11	62	-48	-44
	ग्रामीण रुग्णालय	55	63	8	15	55	-8	-13
	उप-केंद्रे	232	336	104	45	145	-191	-57
	उप-जिल्हा रुग्णालय	53	82	29	55	58	-24	-29
	एकूण	508	697	189	37	411	-286	-41
	जिल्हा रुग्णालय	90	95	5	6	94	-1	-1
गडचिरोली	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	135	187	52	39	126	-61	-33
	ग्रामीण रुग्णालय	99	37	-62	-63	28	-9	-24
	उप-केंद्रे	376	495	119	32	237	-258	-52
	उप-जिल्हा रुग्णालय	54	48	-6	-11	35	-13	-27
	एकूण	754	862	108	14	520	-342	-40
	जिल्हा रुग्णालय	45	120	75	167	86	-34	-28
हिंगोली	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	72	37	-35	-49	12	-25	-68
	ग्रामीण रुग्णालय	33	24	-9	-27	17	-7	-29
	उप-केंद्रे	132	179	47	36	90	-89	-50
	उप-जिल्हा रुग्णालय	53	65	12	23	55	-10	-15
	एकूण	335	425	90	27	260	-165	-39
	जिल्हा रुग्णालय	90	95	5	6	94	-1	-1
गोंदिया	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	120	80	-40	-33	56	-24	-30
	ग्रामीण रुग्णालय	110	69	-41	-37	62	-7	-10
	उप-केंद्रे	238	516	278	117	359	-157	-30
	उप-जिल्हा रुग्णालय	18	24	6	33	24	0	0
	एकूण	486	689	203	42	501	-188	-27
	जिल्हा रुग्णालय	45	120	75	167	86	-34	-28
जळगाव	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	231	210	-21	-9	159	-51	-24
	ग्रामीण रुग्णालय	209	116	-93	-44	107	-9	-8
	उप-केंद्रे	442	519	77	17	264	-255	-49
	उप-जिल्हा रुग्णालय	71	53	-18	-25	17	-36	-68
	एकूण	953	898	-55	-6	547	-351	-39

जालना	जिल्हा रुग्णालय	45	92	47	104	63	-29	-32
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	120	77	-43	-36	46	-31	-40
	ग्रामीण रुग्णालय	77	58	-19	-25	44	-14	-24
	उप-केंद्रे	213	272	59	28	121	-151	-56
	उप-जिल्हा रुग्णालय	18	12	-6	-33	10	-2	-17
एकूण	473	511	38	8	284	-227	-44	
कोल्हापूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	219	275	56	26	120	-155	-56
	ग्रामीण रुग्णालय	165	119	-46	-28	77	-42	-35
	उप-केंद्रे	413	572	159	38	254	-318	-56
	उप-जिल्हा रुग्णालय	89	77	-12	-13	63	-14	-18
	एकूण	886	1043	157	18	514	-529	-51
लातूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	138	50	-88	-64	23	-27	-54
	ग्रामीण रुग्णालय	121	217	96	79	193	-24	-11
	उप-केंद्रे	252	125	-127	-50	48	-77	-62
	उप-जिल्हा रुग्णालय	18	18	0	0	15	-3	-17
	एकूण	529	410	-119	-22	279	-131	-32
नागपूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	147	53	-94	-64	20	-33	-62
	ग्रामीण रुग्णालय	110	112	2	2	104	-8	-7
	उप-केंद्रे	316	317	1	0	180	-137	-43
	उप-जिल्हा रुग्णालय	36	51	15	42	25	-26	-51
	एकूण	609	533	-76	-12	329	-204	-38
नांदेड	जिल्हा रुग्णालय	45	31	-14	-31	4	-27	-87
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	195	68	-127	-65	50	-18	-26
	ग्रामीण रुग्णालय	143	47	-96	-67	29	-18	-38
	उप-केंद्रे	377	379	2	1	249	-130	-34
	उप-जिल्हा रुग्णालय	89	21	-68	-76	14	-7	-33
एकूण	849	546	-303	-36	346	-200	-37	
नंदुरबार	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	174	90	-84	-48	42	-48	-53
	ग्रामीण रुग्णालय	121	68	-53	-44	62	-6	-9
	उप-केंद्रे	290	437	147	51	178	-259	-59
	उप-जिल्हा रुग्णालय	36	32	-4	-11	16	-16	-50
	एकूण	621	627	6	1	298	-329	-52
नाशिक	जिल्हा रुग्णालय	225	285	60	27	269	-16	-6
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	312	353	41	13	353	0	0
	ग्रामीण रुग्णालय	242	198	-44	-18	167	-31	-16
	उप-केंद्रे	277	591	314	113	591	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	142	77	-65	-46	65	-12	-16
एकूण	1198	1504	306	26	1445	-59	-4	
पालघर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	138	278	140	101	276	-2	-1
	ग्रामीण रुग्णालय	99	64	-35	-35	63	-1	-2
	उप-केंद्रे	305	500	195	64	473	-27	-5
	उप-जिल्हा रुग्णालय	88	12	-76	-86	12	0	0
	एकूण	630	854	224	36	824	-30	-4
परभणी	जिल्हा रुग्णालय	180	192	12	7	129	-63	-33
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	93	54	-39	-42	26	-28	-52

	ग्रामीण रुग्णालय	77	41	-36	-47	28	-13	-32
	उप-केंद्रे	214	0	-214	-100	0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	36	44	8	22	26	-18	-41
	एकूण	600	331	-269	-45	209	-122	-37
पुणे	जिल्हा रुग्णालय	90	159	69	77	126	-33	-21
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	288	134	-154	-53	61	-73	-54
	ग्रामीण रुग्णालय	231	125	-106	-46	93	-32	-26
	उप-केंद्रे	539	557	18	3	435	-122	-22
	उप-जिल्हा रुग्णालय	106	27	-79	-75	23	-4	-15
	एकूण	1254	1002	-252	-20	738	-264	-26
रायगड	जिल्हा रुग्णालय	90	152	62	69	107	-45	-30
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	156	109	-47	-30	61	-48	-44
	ग्रामीण रुग्णालय	88	112	24	27	66	-46	-41
	उप-केंद्रे	288	274	-14	-5	168	-106	-39
	उप-जिल्हा रुग्णालय	142	135	-7	-5	95	-40	-30
	एकूण	764	782	18	2	497	-285	-36
रत्नागिरी	जिल्हा रुग्णालय	45	155	110	244	129	-26	-17
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	201	72	-129	-64	39	-33	-46
	ग्रामीण रुग्णालय	88	83	-5	-6	58	-25	-30
	उप-केंद्रे	378	409	31	8	205	-204	-50
	उप-जिल्हा रुग्णालय	71	74	3	4	53	-21	-28
	एकूण	783	793	10	1	484	-309	-39
सांगली	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	177	510	333	188	266	-244	-48
	ग्रामीण रुग्णालय	143	89	-54	-38	80	-9	-10
	उप-केंद्रे	320	320	0	0	299	-21	-7
	उप-जिल्हा रुग्णालय	54	28	-26	-48	20	-8	-29
	एकूण	694	947	253	36	665	-282	-30
सातारा	जिल्हा रुग्णालय	90	131	41	46	82	-49	-37
	उप-जिल्हा रुग्णालय	53	64	11	21	53	-11	-17
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	213	462	249	117	263	-199	-43
	ग्रामीण रुग्णालय	165	98	-67	-41	84	-14	-14
	उप-केंद्रे	400	470	70	18	289	-181	-39
	एकूण	921	1225	304	33	771	-454	-37
सिंधुदुर्ग	जिल्हा रुग्णालय	135	160	25	19	129	-31	-19
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	114	38	-76	-67	19	-19	-50
	ग्रामीण रुग्णालय	66	68	2	3	50	-18	-26
	उप-केंद्रे	248	250	2	1	163	-87	-35
	उप-जिल्हा रुग्णालय	88	125	37	42	95	-30	-24
	एकूण	651	641	-10	-2	456	-185	-29
सोलापूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	231	895	664	287	520	-375	-42
	ग्रामीण रुग्णालय	154	69	-85	-55	44	-25	-36
	उप-केंद्रे	431	212	-219	-51	192	-20	-9
	उप-जिल्हा रुग्णालय	71	56	-15	-21	52	-4	-7
	एकूण	887	1232	345	39	808	-424	-34
ठाणे	जिल्हा रुग्णालय	135	176	41	30	139	-37	-21
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	99	63	-36	-36	28	-35	-56

	ग्रामीण रुग्णालय	66	51	-15	-23	46	-5	-10
	उप-केंद्रे	187	275	88	47	123	-152	-55
	उप-जिल्हा रुग्णालय	88	59	-29	-33	38	-21	-36
	एकूण	575	624	49	9	374	-250	-40
वर्धा	जिल्हा रुग्णालय	90	113	23	26	84	-29	-26
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	81	63	-18	-22	39	-24	-38
	ग्रामीण रुग्णालय	88	76	-12	-14	62	-14	-18
	उप-केंद्रे	181	225	44	24	115	-110	-49
	उप-जिल्हा रुग्णालय	53	53	0	0	33	-20	-38
	एकूण	493	530	37	8	333	-197	-37
वाशिम	जिल्हा रुग्णालय	45	14	-31	-69	12	-2	-14
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	75	178	103	137	91	-87	-49
	ग्रामीण रुग्णालय	77	55	-22	-29	41	-14	-25
	उप-केंद्रे	153	144	-9	-6	76	-68	-47
	उप-जिल्हा रुग्णालय	35	21	-14	-40	21	0	0
	एकूण	385	412	27	7	241	-171	-42
यवतमाळ	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	189	104	-85	-45	31	-73	-70
	ग्रामीण रुग्णालय	154	107	-47	-31	67	-40	-37
	उप-केंद्रे	435	542	107	25	303	-239	-44
	उप-जिल्हा रुग्णालय	72	45	-27	-38	30	-15	-33
	एकूण	850	798	-52	-6	431	-367	-46
	एकूण	24114	26578	2464	10	17314	9264	-35

स्त्रोत: संबंधित आरोग्य सेवा संस्थांनी सादर केलेली माहिती

परिशिष्ट 2.1(क)
(संदर्भ: परिच्छेद 2.3.1)

मे 2023 पर्यंत भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकानुसार आवश्यकता आणि मंजूर मनुष्यबळ यांच्या तुलनेत सार्वजनिक आरोग्य विभागांतर्गत प्राथमिक आणि दुय्यम आरोग्यसेवेत निम-वैद्यकीय कर्मचारी यांची उपलब्धता

जिल्ह्याचे नाव	आरोग्य सेवा संस्था	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकानुसार आवश्यकता	मंजूर मनुष्यबळ	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकानुसार कमी (-) / जास्त (+)	भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकानुसार आवश्यकतेच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी	कार्यरत मनुष्यबळ	मंजूर मनुष्यबळानुसार कमी (-) / जास्त (+)	मंजूर मनुष्यबळाच्या तुलनेत कमी (-) / जास्त (+) यांची टक्केवारी
अहमदनगर	जिल्हा रुग्णालय	42	66	24	57	64	-2	-3
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	192	231	39	20	188	-43	-19
	ग्रामीण रुग्णालय	242	189	-53	-22	158	-31	-16
	उप-केंद्रे	0	571	571	लागू नाही	219	-352	-62
	उप-जिल्हा रुग्णालय	81	27	-54	-67	25	-2	-7
	एकूण	557	1084	527	95	654	-430	-40
अकोला	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	60	124	64	107	77	-47	-38
	ग्रामीण रुग्णालय	55	28	-27	-49	25	-3	-11
	उप-केंद्रे	0	181	181	लागू नाही	119	-62	-34
	उप-जिल्हा रुग्णालय	38	15	-23	-61	15	0	0
	एकूण	153	348	195	127	236	-112	-32
अमरावती	जिल्हा रुग्णालय	66	102	36	55	79	-23	-23
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	112	91	-21	-19	79	-12	-13
	ग्रामीण रुग्णालय	99	38	-61	-62	25	-13	-34
	उप-केंद्रे	0	0	0	लागू नाही	0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	146	41	-105	-72	28	-13	-32
	एकूण	423	272	-151	-36	211	-61	-22
भंडारा	जिल्हा रुग्णालय	81	81	0	0	62	-19	-23
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	66	70	4	6	41	-29	-41
	ग्रामीण रुग्णालय	77	16	-61	-79	13	-3	-19
	उप-केंद्रे	0	0	0	लागू नाही	0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	65	22	-43	-66	20	-2	-9
	एकूण	289	189	-100	-35	136	-53	-28
बीड	जिल्हा रुग्णालय	66	27	-39	-59	19	-8	-30
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	100	68	-32	-32	52	-16	-24
	ग्रामीण रुग्णालय	88	39	-49	-56	19	-20	-51
	उप-केंद्रे	0	308	308	लागू नाही	145	-163	-53
	उप-जिल्हा रुग्णालय	103	44	-59	-57	26	-18	-41
	एकूण	357	486	129	36	261	-225	-46
बुलढाणा	जिल्हा रुग्णालय	66	23	-43	-65	14	-9	-39
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	104	52	-52	-50	46	-6	-12
	ग्रामीण रुग्णालय	143	29	-114	-80	19	-10	-34

	उप-केंद्रे	0	0	0	लागू नाही	0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	27	7	-20	-74	5	-2	-29
	एकूण	340	111	-229	-67	84	-27	-24
चंद्रपूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	116	269	153	132	201	-68	-25
	ग्रामीण रुग्णालय	99	48	-51	-52	44	-4	-8
	उप-केंद्रे	0	471	471	लागू नाही	348	-123	-26
	उप-जिल्हा रुग्णालय	103	45	-58	-56	34	-11	-24
	एकूण	318	833	515	162	627	-206	-25
	जिल्हा रुग्णालय	42	19	-23	-55	19	0	0
छत्रपती संभाजीनगर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	100	64	-36	-36	51	-13	-20
	ग्रामीण रुग्णालय	110	70	-40	-36	63	-7	-10
	उप-केंद्रे	0	0	0	लागू नाही	0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	38	44	6	16	36	-8	-18
	एकूण	290	197	-93	-32	169	-28	-14
	जिल्हा रुग्णालय	42	19	-23	-55	19	0	0
धाराशिव	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	84	128	44	52	117	-11	-9
	ग्रामीण रुग्णालय	66	39	-27	-41	38	-1	-3
	उप-केंद्रे	0	211	211	लागू नाही	152	-59	-28
	उप-जिल्हा रुग्णालय	157	38	-119	-76	36	-2	-5
	एकूण	307	416	109	36	343	-73	-18
	जिल्हा रुग्णालय	31	29	-2	-6	19	-10	-34
धुळे	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	82	131	49	60	107	-24	-18
	ग्रामीण रुग्णालय	55	25	-30	-55	25	0	0
	उप-केंद्रे	0	0	0	लागू नाही	0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	65	66	1	2	40	-26	-39
	एकूण	233	251	18	8	191	-60	-24
	जिल्हा रुग्णालय	42	119	77	183	80	-39	-33
गडचिरोली	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	90	203	113	126	168	-35	-17
	ग्रामीण रुग्णालय	99	25	-74	-75	13	-12	-48
	उप-केंद्रे	0	400	400	लागू नाही	252	-148	-37
	उप-जिल्हा रुग्णालय	81	15	-66	-81	12	-3	-20
	एकूण	312	762	450	144	525	-237	-31
	जिल्हा रुग्णालय	42	119	77	183	80	-39	-33
गोंदिया	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	80	120	40	50	109	-11	-9
	ग्रामीण रुग्णालय	110	41	-69	-63	38	-3	-7
	उप-केंद्रे	0	258	258	लागू नाही	195	-63	-24
	उप-जिल्हा रुग्णालय	27	22	-5	-19	22	0	0
	एकूण	217	441	224	103	364	-77	-17
	जिल्हा रुग्णालय	31	72	41	132	26	-46	-64
हिंगोली	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	48	24	-24	-50	20	-4	-17
	ग्रामीण रुग्णालय	33	6	-27	-82	6	0	0
	उप-केंद्रे	0	0	0	लागू नाही	0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	65	38	-27	-42	22	-16	-42
	एकूण	177	140	-37	-21	74	-66	-47
	जिल्हा रुग्णालय	42	19	-23	-55	19	0	0
जळगाव	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	154	77	-77	-50	59	-18	-23
	ग्रामीण रुग्णालय	209	102	-107	-51	61	-41	-40

	उप-केंद्रे	0	0	0	लागू नाही	0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	92	29	-63	-68	16	-13	-45
	एकूण	455	208	-247	-54	136	-72	-35
जालना	जिल्हा रुग्णालय	31	24	-7	-23	12	-12	-50
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	80	217	137	171	113	-104	-48
	ग्रामीण रुग्णालय	77	51	-26	-34	42	-9	-18
	उप-केंद्रे	0	272	272	लागू नाही	122	-150	-55
	उप-जिल्हा रुग्णालय	27	9	-18	-67	8	-1	-11
	एकूण	215	573	358	167	297	-276	-48
	कोल्हापूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	146	91	-55	-38	65	-26
ग्रामीण रुग्णालय	165	92	-73	-44	77	-15	-16	
उप-केंद्रे	0	438	438	लागू नाही	256	-182	-42	
उप-जिल्हा रुग्णालय	119	36	-83	-70	25	-11	-31	
एकूण	430	657	227	53	423	-234	-36	
लातूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	92	46	-46	-50	38	-8	-17
	ग्रामीण रुग्णालय	121	259	138	114	225	-34	-13
	उप-केंद्रे	0	98	98	लागू नाही	63	-35	-36
	उप-जिल्हा रुग्णालय	27	6	-21	-78	6	0	0
	एकूण	240	409	169	70	332	-77	-19
नागपूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	98	85	-13	-13	70	-15	-18
	ग्रामीण रुग्णालय	110	66	-44	-40	62	-4	-6
	उप-केंद्रे	0	0	0	लागू नाही	0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	54	25	-29	-54	8	-17	-68
	एकूण	262	176	-86	-33	140	-36	-20
नांदेड	जिल्हा रुग्णालय	31	14	-17	-55	12	-2	-14
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	130	0	-130	-100	0	0	0
	ग्रामीण रुग्णालय	143	20	-123	-86	14	-6	-30
	उप-केंद्रे	0	0	0	लागू नाही	0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	119	16	-103	-87	9	-7	-44
	एकूण	423	50	-373	-88	35	-15	-30
नंदुरबार	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	116	116	0	0	101	-15	-13
	ग्रामीण रुग्णालय	121	21	-100	-83	20	-1	-5
	उप-केंद्रे	0	4	4	लागू नाही	1	-3	-75
	उप-जिल्हा रुग्णालय	54	12	-42	-78	7	-5	-42
	एकूण	291	153	-138	-47	129	-24	-16
नाशिक	जिल्हा रुग्णालय	100	441	341	341	338	-103	-23
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	208	733	525	252	733	0	0
	ग्रामीण रुग्णालय	242	130	-112	-46	122	-8	-6
	उप-केंद्रे	0	591	591	लागू नाही	591	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	184	59	-125	-68	17	-42	-71
	एकूण	734	1954	1220	166	1801	-153	-8
पालघर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	92	242	150	163	213	-29	-12
	ग्रामीण रुग्णालय	99	40	-59	-60	29	-11	-28
	उप-केंद्रे	0	307	307	लागू नाही	214	-93	-30

	उप-जिल्हा रुग्णालय	103	8	-95	-92	8	0	0
	एकूण	294	597	303	103	464	-133	-22
परभणी	जिल्हा रुग्णालय	81	23	-58	-72	23	0	0
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	62	33	-29	-47	19	-14	-42
	ग्रामीण रुग्णालय	77	27	-50	-65	15	-12	-44
	उप-केंद्रे	0	2	2	लागू नाही	2	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	54	15	-39	-72	12	-3	-20
	एकूण	274	100	-174	-64	71	-29	-29
पुणे	जिल्हा रुग्णालय	42	31	-11	-26	28	-3	-10
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	192	202	10	5	163	-39	-19
	ग्रामीण रुग्णालय	231	106	-125	-54	89	-17	-16
	उप-केंद्रे	0	0	0	लागू नाही	0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	130	3	-127	-98	2	-1	-33
	एकूण	595	342	-253	-43	282	-60	-18
रायगड	जिल्हा रुग्णालय	42	67	25	60	31	-36	-54
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	104	150	46	44	104	-46	-31
	ग्रामीण रुग्णालय	88	73	-15	-17	52	-21	-29
	उप-केंद्रे	0	0	0	लागू नाही	0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	184	84	-100	-54	67	-17	-20
	एकूण	418	374	-44	-11	254	-120	-32
रत्नागिरी	जिल्हा रुग्णालय	31	26	-5	-16	22	-4	-15
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	134	215	81	60	175	-40	-19
	ग्रामीण रुग्णालय	88	41	-47	-53	34	-7	-17
	उप-केंद्रे	0	218	218	लागू नाही	131	-87	-40
	उप-जिल्हा रुग्णालय	92	38	-54	-59	37	-1	-3
	एकूण	345	538	193	56	399	-139	-26
सांगली	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	118	441	323	274	256	-185	-42
	ग्रामीण रुग्णालय	143	30	-113	-79	30	0	0
	उप-केंद्रे	0	320	320	लागू नाही	233	-87	-27
	उप-जिल्हा रुग्णालय	81	13	-68	-84	11	-2	-15
	एकूण	342	804	462	135	530	-274	-34
सातारा	जिल्हा रुग्णालय	42	29	-13	-31	22	-7	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	65	29	-36	-55	20	-9	-31
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	142	534	392	276	318	-216	-40
	ग्रामीण रुग्णालय	165	114	-51	-31	83	-31	-27
	उप-केंद्रे	0	457	457	लागू नाही	245	-212	-46
	एकूण	414	1163	749	181	688	-475	-41
सिंधुदुर्ग	जिल्हा रुग्णालय	66	57	-9	-14	27	-30	-53
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	76	38	-38	-50	27	-11	-29
	ग्रामीण रुग्णालय	66	41	-25	-38	22	-19	-46
	उप-केंद्रे	0	0	0	लागू नाही	0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	103	104	1	1	55	-49	-47
	एकूण	311	240	-71	-23	131	-109	-45
सोलापूर	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	154	661	507	329	483	-178	-27

	ग्रामीण रुग्णालय	154	106	-48	-31	79	-27	-25
	उप-केंद्रे	0	0	0	लागू नाही	0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	92	25	-67	-73	12	-13	-52
	एकूण	400	831	431	108	608	-218	-28
ठाणे	जिल्हा रुग्णालय	66	72	6	9	44	-28	-39
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	66	38	-28	-42	36	-2	-5
	ग्रामीण रुग्णालय	66	35	-31	-47	26	-9	-26
	उप-केंद्रे	0	118	118	लागू नाही	55	-63	-53
	उप-जिल्हा रुग्णालय	103	26	-77	-75	22	-4	-15
	एकूण	301	289	-12	-4	183	-106	-37
वर्धा	जिल्हा रुग्णालय	42	6	-36	-86	4	-2	-33
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	54	142	88	163	109	-33	-23
	ग्रामीण रुग्णालय	88	42	-46	-52	31	-11	-26
	उप-केंद्रे	0	152	152	लागू नाही	33	-119	-78
	उप-जिल्हा रुग्णालय	65	14	-51	-78	8	-6	-43
	एकूण	249	356	107	43	185	-171	-48
वाशिम	जिल्हा रुग्णालय	31	15	-16	-52	17	2	13
	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	50	52	2	4	34	-18	-35
	ग्रामीण रुग्णालय	77	76	-1	-1	47	-29	-38
	उप-केंद्रे	0	152	152	लागू नाही	106	-46	-30
	उप-जिल्हा रुग्णालय	38	22	-16	-42	18	-4	-18
	एकूण	196	317	121	62	222	-95	-30
यवतमाळ	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	126	87	-39	-31	66	-21	-24
	ग्रामीण रुग्णालय	154	79	-75	-49	53	-26	-33
	उप-केंद्रे	0	0	0	लागू नाही	0	0	0
	उप-जिल्हा रुग्णालय	108	21	-87	-81	12	-9	-43
	एकूण	388	187	-201	-52	131	-56	-30
	एकूण	11550	15809	4259	37	11282	-4527	-29

स्त्रोत: संबंधित आरोग्य सेवा संस्थांनी सादर केलेली माहिती

परिशिष्ट 2.2

(संदर्भ: परिच्छेद 2.3.2)

सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या अधिकारक्षेत्रातील तज्ञ डॉक्टरांची उपलब्धता (मार्च 2023 पर्यंत)

अ. क्र.	जिल्हा	मंजूर पदे	भरलेली पदे	रिक्त पदे	रिक्त पदांची टक्केवारी
1	अहमदनगर	133	67	66	50
2	अकोला	60	31	29	48
3	अमरावती	171	93	78	46
4	बीड	140	93	47	34
5	भंडारा	81	54	27	33
6	बुलढाणा	144	84	60	42
7	चंद्रपूर	118	42	76	64
8	छत्रपती संभाजीनगर	101	94	7	7
9	धाराशिव	98	61	37	38
10	धुळे	63	26	37	59
11	गडचिरोली	90	33	57	63
12	गोंदिया	94	28	66	70
13	हिंगोली	81	71	10	12
14	जळगाव	133	49	84	63
15	जालना	76	74	2	3
16	कोल्हापूर	108	69	39	36
17	लातूर	136	109	27	20
18	मुंबई	21	20	1	5
19	नांदेड	117	69	48	41
20	नाशिक	124	105	19	15
21	नंदुरबार	113	32	81	72
22	नागपूर	230	172	58	25
23	पालघर	65	26	39	60
24	परभणी	71	55	16	23
25	पुणे	154	102	52	34
26	रायगड	100	59	41	41
27	रत्नागिरी	92	24	68	74
28	सांगली	55	34	21	38
29	सातारा	88	32	56	64
30	सिंधुदुर्ग	96	29	67	70
31	सोलापूर	72	58	14	19
32	ठाणे	163	128	35	21
33	वर्धा	90	29	61	68
34	वाशिम	72	31	41	57
35	यवतमाळ	92	37	55	60
एकूण		3,642	2,120	1,522	42

स्त्रोत: संचालक, आरोग्यसेवा, मुंबई यांनी सादर केलेली माहिती

परिशिष्ट 2.3

(संदर्भ: परिच्छेद 2.4)

मे 2023 पर्यंत वैद्यकीय शिक्षण आणि औषधी द्रव्ये विभागाच्या अधिकारक्षेत्रात मनुष्यबळाची उपलब्धता

अ क्र	जिल्हा	महाविद्यालयाचे नाव	अध्यापन शिक्षक/डॉक्टर्स				परिचारिका				निम-वैद्यकीय			
			एकूण मंजूर पदे	कार्यरत पदे	रिक्त पदे	टक्केवारी	एकूण मंजूर पदे	कार्यरत पदे	रिक्त पदे	टक्केवारी	एकूण मंजूर पदे	कार्यरत पदे	रिक्त पदे	टक्केवारी
1	अकोला	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, अकोला	132	95	37	28	4	0	4	100	64	38	26	41
2		शासकीय रुग्णालय, अकोला	0	0	0	लागू नाही	383	288	95	25	52	24	28	54
3		संदर्भ सेवा रुग्णालय, अकोला	16	4	12	75	82	2	80	98	11	4	7	64
4	बीड	वैद्यकीय महाविद्यालय, अंबेजोगाई, बीड	125	97	28	22	2	1	1	50	45	27	18	40
5		शासकीय रुग्णालय, अंबेजोगाई, बीड	7	5	2	29	406	293	113	28	105	74	31	30
6	चंद्रपूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, चंद्रपूर	88	68	20	23	0	0	0	लागू नाही	88	19	69	78
7		शासकीय रुग्णालय, चंद्रपूर	0	0	0	लागू नाही	431	119	312	72	122	70	52	43
8	छत्रपती संभाजीनगर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, छत्रपती संभाजीनगर	216	174	42	19	6	2	4	62	88	62	26	30
9		शासकीय रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर	38	18	20	53	896	668	228	25	119	93	26	22
10		शासकीय दंत वैद्यकीय महाविद्यालय, छत्रपती संभाजीनगर	4	2	2	50	9	6	3	33	34	14	20	59
11		कर्करोग रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर	64	42	22	34	296	96	200	68	69	32	37	54
12		आरोग्य युनिट, पैठण, छत्रपती संभाजीनगर	1	1	0	0	25	24	1	4	18	9	9	50
13		संदर्भ सेवा रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर	12	7	5	42	82	1	81	99	6	4	2	33
14	धाराशिव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, धाराशिव	76	23	53	70	0	0	0	लागू नाही	14	0	14	100

15	धुळे	श्री भाऊसाहेब हिरे शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, धुळे	129	87	42	33	2	2	0	0	102	67	35	34
16		शासकीय सामान्य रुग्णालय, धुळे	30	5	25	83	431	310	121	28	45	35	10	22
17	गोंदिया	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, गोंदिया	88	67	21	24	0	0	0	लागू नाही	88	18	70	80
18		शासकीय रुग्णालय, गोंदिया	0	0	0	लागू नाही	431	131	290	67	120	49	71	59
19	जळगाव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, जळगाव	95	61	34	36	0	0	0	लागू नाही	65	14	51	78
20		शासकीय रुग्णालय, जळगाव	0	0	0	लागू नाही	457	80*	377	99	123	25	98	80
21	कोल्हापूर	छत्रपती शाहू महाराज वैद्यकीय महाविद्यालय, कोल्हापूर	127	85	42	33	4	0	4	100	54	18	36	67
22		प्रमिला राजे रुग्णालय, कोल्हापूर	14	6	8	57	561	494	67	12	84	50	34	40
23		ट्रॉमा केअर सेंटर, कोल्हापूर	9	3	6	67	0	0	0	लागू नाही	0	0	0	लागू नाही
24	लातूर	विलासराव देशमुख वैद्यकीय महाविद्यालय, लातूर	127	104	23	18	4	0	4	100	51	26	25	49
25		विलासराव देशमुख रुग्णालय, लातूर	0	0	0	लागू नाही	392	315	77	20	67	60	7	10
26		संदर्भ सेवा रुग्णालय, लातूर	16	2	14	88	82	1	81	99	11	2	9	82
27	मुंबई	ग्रँट वैद्यकीय महाविद्यालय, मुंबई	327	204	123	38	24	10	14	58	161	111	50	31
28		सर जे जे समूह रुग्णालय, मुंबई	25	15	10	38	1133	860	273	24	294	191	103	35
29		सेंट जॉर्जस रुग्णालय, मुंबई	6	2	4	67	384	280	104	27	81	55	26	32
30		कामा व अल्ब्लेस रुग्णालय, मुंबई	3	1	2	67	410	294	116	28	80	52	28	35
31		गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय, मुंबई	7	2	5	71	431	361	70	16	79	50	29	37
32		नागरी आरोग्य केंद्र, बांद्रा	9	2	7	78	39	33	6	15	21	15	6	29
33		शासकीय दंत वैद्यकीय महाविद्यालय, मुंबई	2	0	2	100	5	0	5	100	0	0	0	लागू नाही

34		शासकीय दंत वैद्यकीय आणि रुग्णालय, मुंबई	1	0	1	100	4	4	0	0	50	39	11	22
35	नागपूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर	322	235	87	27	1	1	0	0	151	119	32	21
36		शासकीय रुग्णालय, नागपूर	3	1	2	67	1174	948	226	19	121	71	50	41
37		शासकीय दंत वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर	3	3	0	0	5	3	2	40	26	18	8	31
38		आरोग्य युनिट, नागपूर	1	1	0	0	22	19	3	14	11	5	6	55
39		ट्रॉमा केअर सेंटर, नागपूर	24	12	12	50	84	72	12	14	12	7	5	42
40		संदर्भ सेवा रुग्णालय, नागपूर	78	41	37	47	178	144	34	19	78	51	27	35
41		इंदिरा गांधी शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर	156	120	36	23	2	1	1	50	50	26	24	48
43			डॉ बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन केंद्र, नागपूर	0	--	--	लागू नाही	23	17	6	26	16	4	12
44	नांदेड	डॉ. शंकरराव चव्हाण शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय आणि रुग्णालय, नांदेड	121	90	31	26	1	1	0	0	101	84	17	17
45		शासकीय रुग्णालय, नांदेड	2	0	2	100	593	406	187	32	47	39	8	15
46	नंदुरबार	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नंदुरबार	85	22	63	74	0	0	0	लागू नाही	33	0	33	100
47		शासकीय रुग्णालय, नंदुरबार	1	0	1	100	0	0	0	लागू नाही	21	12	9	43
48	पालघर	आरोग्य युनिट, पालघर	1	1	0	0	22	22	0	0	7	5	2	29
49	परभणी	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, परभणी	47	0**	47	100	0	0	0	लागू नाही	0	0	0	लागू नाही
50	पुणे	बायरामजी जिजीभाय वैद्यकीय महाविद्यालय, पुणे	277	188	89	32	4	4	0	0	129	88	41	32
51		ससून रुग्णालय, पुणे	20	2	18	90	1086	936	150	14	137	104	33	24
52		आरोग्य घटक, पुणे	1	0	1	100	20	20	0	0	9	5	4	44
53		ट्रॉमा केअर सेंटर, पुणे	9	3	6	67	20	0	20	100	3	1	2	67

54		शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, बारामती	87	43	44	51	0	0	0	लागू नाही	91	28	63	69
55		शासकीय रुग्णालय, बारामती	0	0	0	लागू नाही	431	101	330	77	88	22	66	75
56	रायगड	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, अलिबाग	68	22	46	68	137	0	137	100	26	1	25	96
57	सांगली	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, मिरज	154	112	42	27	3	2	1	33	103	40	63	61
58		शासकीय रुग्णालय, मिरज	9	1	8	89	391	286	105	27	104	60	44	42
59		सामान्य रुग्णालय, सांगली	4	4	0	0	400	280	120	30	43	26	17	40
60		आरोग्य युनिट, तासगाव, सांगली	1	0	1	100	20	17	3	15	12	2	10	83
61	सातारा	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, सातारा	70	21	49	70	137	0	137	100	42	3	39	93
62	सिंधुदुर्ग	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, सिंधुदुर्ग	75	18	57	76	137	0	137	100	26	1	25	96
63	सोलापूर	वैशंपायन स्मृती (मेमोरियल) वैद्यकीय महाविद्यालय, सोलापूर	154	119	35	23	2	1	1	50	115	70	45	39
64		छत्रपती शिवाजी महाराज सामान्य रुग्णालय, सोलापूर	0	0	0	लागू नाही	586	367	219	37	54	22	32	59
65	यवतमाळ	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, यवतमाळ	134	95	39	29	2	1	1	50	163	114	49	30
		शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय आणि रुग्णालय, यवतमाळ	0	0	0	लागू नाही	391	291	100	26				
66		स्त्री रुग्णालय, यवतमाळ	3	1	2	67	59	37	22	37	3	2	1	33
67		संदर्भ सेवा रुग्णालय, यवतमाळ	16	2	14	88	82	2	80	98	11	0	11	100
		एकूण	3,722	2,341	1,381	37	13,906	8,994	4,912	35	4,348	2,448	1,900	44

*शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, जळगाव येथे 76 परिचारिका प्रतिनियुक्तीवर काम करित होत्या.

स्त्रोत: संचालक, वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन, मुंबई यांनी सादर केलेली माहिती

शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, परभणी हे शैक्षणिक वर्ष 2023-24 पासून कार्यरत होणार होते म्हणून माहिती निरंक

परिशिष्ट 2.4
(संदर्भ: परिच्छेद 2.7)

चाचणी-तपासणी केलेल्या महानगरपालिकांमधील आरोग्य सेवा संस्थांमध्ये मनुष्यबळाची उपलब्धता

महानगरपालिके चे नाव	संवर्ग	मंजूर	कार्यरत	रिक्त	रिक्त पदांची टक्केवारी
अमरावती	वैद्यकीय अधिकारी (वर्ग I आणि II)	22	10	12	55
	प्रशासकीय	0	0	0	0
	निम-वैद्यकीय	24	10	14	58
	परिचारिका	15	1	14	93
	वर्ग ड	24	3	21	88
	एकूण	85	24	61	72
चंद्रपूर	वैद्यकीय अधिकारी (वर्ग I आणि II)	7	7	0	0
	प्रशासकीय	21	21	0	0
	निम-वैद्यकीय	0	0	0	0
	परिचारिका	35	35	0	0
	वर्ग ड	7	7	0	0
	एकूण	70	70	0	0
छत्रपती संभाजीनगर	वैद्यकीय अधिकारी (वर्ग I आणि II)	56	36	20	36
	प्रशासकीय	87	41	46	53
	निम-वैद्यकीय	23	16	7	30
	परिचारिका	199	167	32	16
	वर्ग ड	18	1	17	94
	एकूण	383	261	122	32
जळगाव	वैद्यकीय अधिकारी (वर्ग I आणि II)	10	3	7	70
	प्रशासकीय	44	13	31	70
	निम-वैद्यकीय	22	11	11	50
	परिचारिका	46	16	30	65
	वर्ग ड	118	72	46	39
	एकूण	240	115	125	52
कोल्हापूर	वैद्यकीय अधिकारी (वर्ग I आणि II)	93	85	8	9
	प्रशासकीय	41	19	22	54
	निम-वैद्यकीय	36	19	17	47
	परिचारिका	121	71	50	41
	वर्ग ड	169	131	38	22
	एकूण	460	325	135	29
बृहन्मुंबई महानगर पालिका (चाचणी)	वैद्यकीय अधिकारी (वर्ग I आणि II)	1526	855	671	44
	प्रशासकीय	641	395	246	38
	निम-वैद्यकीय	1056	585	471	45
	परिचारिका	2647	2331	316	12

तपासणी केलेली रुग्णालये)	वर्ग ड	4288	2849	1439	34
	एकूण	10158	7015	3143	31
नांदेड	वैद्यकीय अधिकारी (वर्ग I आणि II)	17	8	9	53
	प्रशासकीय	44	11	33	75
	निम-वैद्यकीय	11	4	7	64
	परिचारिका	21	11	10	48
	वर्ग ड	84	41	43	51
	एकूण	177	75	102	58
पुणे	वैद्यकीय अधिकारी (वर्ग I आणि II)	398	165	233	59
	प्रशासकीय	70	16	54	77
	निम-वैद्यकीय	299	99	200	67
	परिचारिका	488	321	167	34
	वर्ग ड	417	209	208	50
	एकूण	1672	810	862	52
पिंपरी चिंचवड	वैद्यकीय अधिकारी (वर्ग I आणि II)	78	78	0	0
	प्रशासकीय	120	86	34	28
	निम-वैद्यकीय	88	51	37	42
	परिचारिका	211	150	61	29
	वर्ग ड	342	218	124	36
	एकूण	839	583	256	31
एकूण	वैद्यकीय अधिकारी (वर्ग I आणि II)	2207	1247	960	43
	प्रशासकीय	1068	602	466	44
	निम-वैद्यकीय	1559	795	764	49
	परिचारिका	3783	3103	680	18
	वर्ग ड	5467	3531	1936	35
	एकूण	14084	9278	4806	34

स्त्रोत: संबंधित महानगरपालिकांच्या आरोग्य विभागाने सादर केलेली माहिती

परिशिष्ट 2.5

(संदर्भ: परिच्छेद 2.9)

मे 2023 पर्यंत आयुष महाविद्यालये आणि रुग्णालयांमध्ये मनुष्यबळाची स्थिती

अ. क्र.	महाविद्यालयाचे नाव	डॉक्टर			परिचारिका			निम-वैद्यकीय			इतर			एकूण		
		मंजूर	कार्यरत	रिक्त (%)	मंजूर	कार्यरत	रिक्त (%)	मंजूर	कार्यरत	रिक्त (%)	मंजूर	कार्यरत	रिक्त (%)	मंजूर	कार्यरत	रिक्त (%)
1	रामबिलास आनंदीलाल पोदार महाविद्यालय, मुंबई	72	65	7(10)	0	0	0	18	14	4(22)	71	50	21(30)	161	129	32(20)
2	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, नागपूर	67	56	11(16)	0	0	0	11	9	2(18)	54	41	13(24)	132	106	26(20)
3	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, नांदेड	73	64	9(12)	0	0	0	14	12	2(14)	41	28	13(32)	128	104	24(19)
4	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, धाराशिव	59	49	10(17)	0	0	0	14	5	9(64)	44	35	9(20)	117	89	28(24)
5	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, जळगाव	43	39	4(9)	0	0	0	10	0	10(100)	34	1	33(99)	87	40	47(54)
6	शासकीय आयुर्वेद महाविद्यालय, बारामती, पुणे	18	17	1(6)	0	0	0	7	0	7(100)	33	1	32(97)	58	18	40(69)
7	शासकीय होमिओपॅथी महाविद्यालय, जळगाव	11	10	1(9)	0	0	0	8	0	8(100)	24	0	24(100)	43	10	33(77)
8	रामबिलास आनंदीलाल पोदार रुग्णालय, मुंबई	11	6	5(45)	61	46	15(25)	8	5	3(38)	182	123	59(32)	262	180	82(31)

अ. क्र.	महाविद्यालयाचे नाव	डॉक्टर			परिचारिका			निम-वैद्यकीय			इतर			एकूण		
		मंजूर	कार्यरत	रिक्त (%)	मंजूर	कार्यरत	रिक्त (%)	मंजूर	कार्यरत	रिक्त (%)	मंजूर	कार्यरत	रिक्त (%)	मंजूर	कार्यरत	रिक्त (%)
9	शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, नागपूर	4	2	2(50)	45	29	16(36)	4	3	1(25)	117	78	39(33)	170	112	58(34)
10	शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, नांदेड	4	3	1(25)	39	19	20(51)	5	4	1(20)	119	92	27(23)	167	118	49(29)
11	शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, धाराशिव	4	2	2(50)	27	20	7(26)	4	1	3(75)	103	60	43(42)	138	83	55(40)
12	शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, जळगाव	12	0	12(100)	62	10	52(84)	5	0	5(100)	26	4	22(85)	105	14	91(87)
13	शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, बारामती	12	0	12(100)	71	9	62(87)	6	0	6(100)	37	0	37(100)	126	9	117(93)
14	शासकीय होमिओपॅथी रुग्णालय, जळगाव	5	4	1(20)	12	4	8(67)	3	0	3(100)	24	0	24(100)	44	8	36(82)
15	शासकीय आयुर्वेद रुग्णालय, पुणे (20 खाटांचे)	3	0	3(100)	5	1	4(80)	0	0	0	10	4	6(60)	18	5	13(72)
16	शासकीय होमिओपॅथी रुग्णालय, मुंबई	4	0	4(100)	7	4	3(43)	0	0	0	29	18	11(38)	40	22	18(45)
	एकूण	402	317	85(21)	329	142	187(57)	117	53	64(55)	948	535	413(44)	1796	1047	749(42)

स्त्रोत: संचालक, आयुष, मुंबई यांनी सादर केलेली माहिती

परिशिष्ट 3.1 अ

(संदर्भ: परिच्छेद 3.1.1.1(iii) (ब))

जिल्हा रुग्णालयात विशेषज्ञ बाह्य-रुग्ण सेवांची उपलब्धता

अ क्र	रुग्णालयाचे नाव	तपासणी केलेल्या सेवा	उपलब्धता	कमतरता	कमतरतेची टक्केवारी
1	जिल्हा रुग्णालय, अहमदनगर	12	12	0	0
2	जिल्हा रुग्णालय, अमरावती	12	12	0	0
3	जिल्हा रुग्णालय, बीड	12	12	0	0
4	जिल्हा रुग्णालय, भंडारा	12	12	0	0
5	जिल्हा रुग्णालय, बुलढाणा	12	11	1	8
6	जिल्हा रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर	12	10	2	17
7	जिल्हा रुग्णालय, धुळे	12	9	3	25
8	जिल्हा रुग्णालय, गडचिरोली	12	12	0	0
9	जिल्हा रुग्णालय, हिंगोली	12	11	1	8
10	जिल्हा रुग्णालय, जालना	12	12	0	0
11	जिल्हा रुग्णालय, नांदेड	12	10	2	17
12	जिल्हा रुग्णालय, नाशिक	12	12	0	0
13	जिल्हा रुग्णालय, परभणी	12	12	0	0
14	जिल्हा रुग्णालय, पुणे	12	12	0	0
15	जिल्हा रुग्णालय, रायगड	12	12	0	0
16	जिल्हा रुग्णालय, रत्नागिरी	12	10	2	17
17	जिल्हा रुग्णालय, सातारा	12	12	0	0
18	जिल्हा रुग्णालय, सिंधुदुर्ग	12	12	0	0
19	जिल्हा रुग्णालय, ठाणे	12	12	0	0
20	जिल्हा रुग्णालय, वर्धा	12	11	1	8
21	जिल्हा रुग्णालय, वाशिम	12	12	0	0

स्त्रोत: संबंधित जिल्हा रुग्णालयांच्या जिल्हा शल्यचिकित्सकांनी सादर केलेला विदा (मे 2023)

परिशिष्ट 3.1 ब

(संदर्भ : परिच्छेद 3.1.1.1(iii) (ब))

शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयांमध्ये विशेषज्ञ बाह्य-रुग्ण विभाग सेवांची उपलब्धता

अ. क्र	जिल्हा	वैद्यकीय महाविद्यालय आणि रुग्णालयाचे नाव	तपासणी केलेल्या सेवा	उपलब्ध सेवा	कमतरता	कमतरतेची टक्केवारी
1	अकोला	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	11	11	0	0
2	बीड	स्वामी रामानंद तीर्थ ग्रामीण वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, अंबेजोगाई	11	11	0	0
3	चंद्रपूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	11	11	0	0
4	छत्रपती संभाजीनगर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	11	10	1	9
5	धाराशिव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	11	11	0	0
6	धुळे	सामान्य रुग्णालय	11	11	0	0
7	गोंदिया	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	11	11	0	0
8	जळगाव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	11	11	0	0
9	कोल्हापूर	छत्रपती प्रमिलाराजे रुग्णालय	11	11	0	0
10	लातूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	11	11	0	0
11	मुंबई शहर	कामा व अल्ब्लेस रुग्णालय	11	3	8*	73
12		गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय	11	8	3	27
13		सर जे.जे समूह रुग्णालये	11	11	0	0
14		सेंट जॉर्जेस रुग्णालय	11	7	4	36
15	नागपूर	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर रुग्णालय आणि संशोधन केंद्र	11	6	5	45
16		शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	11	11	0	0
17		मेयो सामान्य रुग्णालय	11	11	0	0
18	नांदेड	गुरु गोविंद सिंग सामान्य रुग्णालय	11	11	0	0
19	नंदुरबार	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	11	11	0	0
20	पुणे	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय आणि सामान्य रुग्णालय, बारामती	11	10	1	9
21		ससून सामान्य रुग्णालय	11	11	0	0

अ. क्र	जिल्हा	वैद्यकीय महाविद्यालय आणि रुग्णालयाचे नाव	तपासणी केलेल्या सेवा	उपलब्ध सेवा	कमतरता	कमतरतेची टक्केवारी
22	सांगली	पद्मभूषण वसंतदादा पाटील सामान्य रुग्णालय	11	11	0	0
23		शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, मिरज	11	11	0	0
24	सातारा	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	11	11	0	0
25	सोलापूर	छत्रपती शिवाजीमहाराज सामान्य रुग्णालय	11	11	0	0
26	यवतमाळ	सामान्य रुग्णालय	11	11	0	0
27		स्त्री रुग्णालय	11	2	9	82

स्त्रोत: संबंधित वैद्यकीय महाविद्यालये आणि रुग्णालयांच्या अधिष्ठाता/वैद्यकीय अधीक्षकांनी सादर केलेला विदा (मे 2023)

*कामा व अल्ब्लेस रुग्णालय, मुंबई शहर हे ग्रँट वैद्यकीय महाविद्यालयाला संलग्न असलेले शैक्षणिक रुग्णालय आहे आणि जे केवळ स्त्रिया आणि मुलांसाठी आहे

परिशिष्ट 3.1 क

(संदर्भ : परिच्छेद 3.1.1.1(iii)(ब))

स्त्री रुग्णालयांमध्ये विशेषज्ञ बाह्य-रुग्ण विभाग सेवांची उपलब्धता

अ. क्र.	जिल्हा	रुग्णालयाचे नाव	तपासलेल्या सेवा	उपलब्ध सेवा	कमतरता	कमतरतेची टक्केवारी
1	अकोला	स्त्री रुग्णालय	5	5	0	0
2	अमरावती	जिल्हा स्त्री रुग्णालय	5	4	1	20
3		स्त्री रुग्णालय, अचलपूर	5	3	2	40
4	बीड	स्त्री रुग्णालय, अंबेजोगाई	5	3	2	40
5		स्त्री रुग्णालय, नेकनूर	5	5	0	0
6	बुलढाणा	स्त्री रुग्णालय	5	2	3	60
7	गडचिरोली	स्त्री रुग्णालय	5	3	2	40
8	गोंदिया	बाई गंगाबाई स्त्री रुग्णालय	5	3	2	40
9	हिंगोली	स्त्री रुग्णालय, बसमत	5	2	3	60
10	जालना	स्त्री रुग्णालय	5	3	2	40
11	लातूर	स्त्री रुग्णालय	5	4	1	20
12	नागपूर	डागा स्त्री रुग्णालय	5	3	2	40
13	नांदेड	स्त्री रुग्णालय	5	5	0	0
14	नाशिक	स्त्री रुग्णालय, मालेगाव	5	2	3	60
15	परभणी	स्त्री रुग्णालय	5	3	2	40
16	पुणे	स्त्री रुग्णालय, बारामती	5	3	2	40
17	सिंधुदुर्ग	स्त्री रुग्णालय	5	3	2	40
18	ठाणे	शासकीय प्रसूती रुग्णालय, उल्हासनगर	5	4	1	20
19	वाशिम	स्त्री रुग्णालय	5	2	3	60

स्त्रोत: संबंधित स्त्री रुग्णालयांच्या वैद्यकीय अधिकांनी सादर केलेला विदा (मे 2023)

परिशिष्ट 3.2

(संदर्भ : परिच्छेद 3.1.1.2 (i)(ब))

चाचणी-तपासणी केलेल्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रांमधील उपलब्ध सेवा

अ. क्र.	जिल्हा	प्राथमिक आरोग्य केंद्राचे नाव (प्राथमिक आरोग्य केंद्र, तालुका जिल्हा)	आपत्कालीन सेवा	किरकोळ शस्त्रक्रिया	प्रसूतीपूर्व काळजी	प्रसूतीदरम्यान काळजी	प्रसूतीनंतरची काळजी	नवजात काळजी	गर्भधारणेची वैद्यकीय समाप्ती (गर्भपात)	नसंबंदी आणि गर्भशय शस्त्रक्रिया
1	अमरावती	अंजनगाव बारी	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
2		कलमखार	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
3		कोकडी	होय	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही
4		पाथरोट	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
5		विचोरी	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
6	चंद्रपूर	अंतरगाव	होय	नाही	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
7		चिरोली	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
8		कोठारी	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
9		सावरी	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	नाही
10		ताडळी	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
11	छत्रपती संभाजीनगर	आमठाणा	होय	होय	होय	होय	होय	होय	होय	होय
12		बोरसर	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
13		दौलताबाद	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
14		जिकठाण	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
15		लासूरस्थानक	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
16	जळगाव	कासोदा	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	नाही
17		किन्ही	होय	होय	होय	होय	होय	होय	होय	होय
18		मंडल	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
19		मंगरुळ	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	नाही	होय
20		पाटोदा	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	नाही
21	कोल्हापूर	दानोली	होय	होय	होय	नाही	होय	होय	नाही	होय
22		पट्टण	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
23		सिद्धनेर्ली	होय	होय	होय	होय	होय	होय	होय	होय
24		तुडीये	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
25		उचलगाव	होय	नाही	होय	होय	होय	होय	नाही	नाही
26	नांदेड	आष्टा	होय	नाही	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
27		चांडोळा	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
28		मालकोली	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय
29		रोही पिंपळगाव	बांधकाम सुरु आहे							
30		सोनखेड	होय	होय	होय	होय	होय	होय	नाही	होय

अ. क्र.	जिल्हा	प्राथमिक आरोग्य केंद्राचे नाव (प्राथमिक आरोग्य केंद्र, तालुका जिल्हा)	आपत्कालीन सेवा	किरकोळ शस्त्रक्रिया	प्रसूतीपूर्व काळजी	प्रसूतीदरम्यान काळजी	प्रसूतीनंतरची काळजी	नवजात काळजी	गर्भधारणेची वैद्यकीय समाप्ती (गर्भपात)	नसबंदी आणि गर्भाशय शस्त्रक्रिया	
31	पुणे	आपटाळे	होय	नाही	होय	होय	होय	होय	नाही	होय	
32		होळ	होय	होय	होय	होय	होय	होय	होय	होय	
33		खेड	होय	होय	होय	होय	होय	होय	होय	होय	
34		राजगुरुनगर	बांधकाम सुरु आहे								
35		वाल्हे	होय	होय	होय	होय	होय	होय	होय	होय	
		एकूण	33	29	33	32	33	32	7	28	

स्त्रोत: संबंधित प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या वैद्यकीय अधिका-यांनी सादर केलेला विदा

परिशिष्ट 3.3 अ
(संदर्भ : परिच्छेद 3.1.1.3 (i))
जिल्हा रुग्णालयांमध्ये आपत्कालीन सेवेची उपलब्धता

अ क्र	रुग्णालयाचे नाव	तपासणी केलेल्या सेवा	उपलब्ध सेवा	कमतरता	कमतरतेची टक्केवारी
1	जिल्हा रुग्णालय, अहमदनगर	10	10	0	0
2	जिल्हा रुग्णालय, अमरावती	10	10	0	0
3	जिल्हा रुग्णालय, बीड	10	10	0	0
4	जिल्हा रुग्णालय, भंडारा	10	10	0	0
5	जिल्हा रुग्णालय, बुलढाणा	10	10	0	0
6	जिल्हा रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर	10	8	2	20
7	जिल्हा रुग्णालय, धुळे	10	6	4	40
8	जिल्हा रुग्णालय, गडचिरोली	10	10	0	0
9	जिल्हा रुग्णालय, हिंगोली	10	10	0	0
10	जिल्हा रुग्णालय, जालना	10	10	0	0
11	जिल्हा रुग्णालय, नांदेड	10	10	0	0
12	जिल्हा रुग्णालय, नाशिक	10	10	0	0
13	जिल्हा रुग्णालय, परभणी	10	10	0	0
14	जिल्हा रुग्णालय, पुणे	10	10	0	0
15	जिल्हा रुग्णालय, रायगड	10	10	0	0
16	जिल्हा रुग्णालय, रत्नागिरी	10	10	0	0
17	जिल्हा रुग्णालय, सातारा	10	10	0	0
18	जिल्हा रुग्णालय, सिंधुदुर्ग	10	10	0	0
19	जिल्हा रुग्णालय, ठाणे	10	10	0	0
20	जिल्हा रुग्णालय, वर्धा	10	10	0	0
21	जिल्हा रुग्णालय, वाशिम	10	10	0	0

स्त्रोत: जिल्हा रुग्णालयांनी सादर केलेला विदा (मे 2023)

परिशिष्ट 3.3 ब

(संदर्भ: परिच्छेद 3.1.1.3 (i))

वैद्यकीय महाविद्यालये आणि रुग्णालयांमध्ये आपत्कालीन सेवांची उपलब्धता

अ.क्र.	जिल्हा	रुग्णालयाचे नाव	तपासणी केलेल्या सेवा	उपलब्ध सेवा	कमतरता	कमतरतेची टक्केवारी
1	अकोला	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	10	10	0	0
2	छत्रपती	कर्करोग रुग्णालय	10	7	3	30
3	संभाजीनगर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	10	10	0	0
4	बीड	स्वामी रामानंद तीर्थ ग्रामीण वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, अंबेजोगाई	10	10	0	0
5	चंद्रपूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	10	10	0	0
6	धुळे	सामान्य रुग्णालय	10	10	0	0
7	गोंदिया	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	10	8	2	20
8	जळगाव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	10	10	0	0
9	कोल्हापूर	छत्रपती प्रमिलाराजे रुग्णालय	10	10	0	0
10	लातूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	10	10	0	0
11	मुंबई शहर	कामा व अल्ब्लेस रुग्णालय	10	6	4	40
12		सेंट जॉर्जेस रुग्णालय	10	10	0	0
13		गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय	10	10	0	0
14		सर जे.जे समूह रुग्णालये	10	9	1	10
15	नागपूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	10	10	0	0
16		मेयो सामान्य रुग्णालय	10	9	1	10
17		संदर्भ सेवा रुग्णालय	10	0	10	100*
18	नांदेड	गुरु गोविंद सिंग सामान्य रुग्णालय	10	10	0	0
19	नंदुरबार	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	10	10	0	0
20	धाराशिव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	10	8	2	20
21	पुणे	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय आणि सामान्य रुग्णालय, बारामती	10	8	2	20
22		ससून सामान्य रुग्णालय	10	10	0	0

अ.क्र.	जिल्हा	रुग्णालयाचे नाव	तपासणी केलेल्या सेवा	उपलब्ध सेवा	कमतरता	कमतरतेची टक्केवारी
23	सांगली	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय आणि रुग्णालय, मिरज	10	10	0	0
24		पद्मभूषण वसंतदादा पाटील सामान्य रुग्णालय	10	10	0	0
25	सातारा	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय आणि रुग्णालय	10	10	0	0
26	सोलापूर	छत्रपती शिवाजी महाराज सामान्य रुग्णालय	10	10	0	0
27	यवतमाळ	सामान्य रुग्णालय	10	10	0	0
28		स्त्री रुग्णालय	10	2	8	80

स्त्रोत: वैद्यकीय महाविद्यालय आणि रुग्णालयांकडून संकलित केलेला विदा (मे 2023)

* एकाच आवारात वसलेल्या शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय, नागपूर मध्ये आपत्कालीन सेवा उपलब्ध आहेत.

परिशिष्ट 3.4

(संदर्भ: परिच्छेद 3.1.1.3 (ii))

चाचणी-तपासणी केलेल्या जिल्हा रुग्णालयांमध्ये आणि शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालयांमध्ये प्रति डॉक्टर केल्या जाणाऱ्या सरासरी शस्त्रक्रिया

अ. क्र.	जिल्हा	आरोग्य सेवा संस्थेचे नाव	शस्त्रक्रियांची एकूण संख्या	शल्यचिकित्सकांची संख्या	प्रति शल्यचिकित्सक केल्या जाणाऱ्या सरासरी शस्त्रक्रियांची संख्या
जिल्हा रुग्णालय					
1	अमरावती	जिल्हा रुग्णालय, अमरावती	6505	25	260
2	छत्रपती संभाजीनगर	जिल्हा रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर	1895	16	118
3	नांदेड	जिल्हा रुग्णालय, नांदेड	1635	19	86
4	पुणे	जिल्हा रुग्णालय, पुणे	3673	36	102
शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय					
1	चंद्रपूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, चंद्रपूर	18970	29	654
2	छत्रपती संभाजीनगर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर	30532	52	587
3	जळगाव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, जळगाव	12381	29	427
4	कोल्हापूर	छत्रपती प्रमिलाराजे रुग्णालय, कोल्हापूर	10023	42	239
5	मुंबई शहर	कामा व अल्ब्लेस रुग्णालय, मुंबई शहर	2485	10	249
6		गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय, मुंबई शहर	1639	7	234
7		सर जे.जे. समूह रुग्णालये, मुंबई शहर	34187	84	407
8		सेंट जॉर्जेस रुग्णालय, मुंबई शहर	702	5	140
9	नांदेड	गुरु गोविंद सिंग सामान्य रुग्णालय, नांदेड	11350	61	186
10	पुणे	ससून सामान्य रुग्णालय, पुणे	64924	66	984
11		शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय आणि सामान्य रुग्णालय, बारामती, पुणे	619	22	28

स्त्रोत: जिल्हा रुग्णालयांचे जिल्हा शल्यचिकित्सक व शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालय यांचे अधिष्ठाता यांनी सादर केलेला विदा (मे 2023)

परिशिष्ट 3.5

(संदर्भ: परिच्छेद: 3.1.1.3 (iii))

फेब्रुवारी 2024 पर्यंत ट्रॉमा केअर सेंटर मध्ये आवश्यक उपकरणांची उपलब्धता

अ. क्र.	उपकरणाचे नाव	आवश्यक	उप-जिल्हा रुग्णालय, सिल्लोड		उप-जिल्हा रुग्णालय, वरोरा		ग्रामीण रुग्णालय, भोकर		शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, जळगाव		उप-जिल्हा रुग्णालय, अचलपूर	
			उपलब्ध	कमतरता (-) / आधिक्य (+)	उपलब्ध	कमतरता (-) / आधिक्य (+)	उपलब्ध	कमतरता (-) / आधिक्य (+)	उपलब्ध	कमतरता (-) / आधिक्य (+)	उपलब्ध	कमतरता (-) / आधिक्य (+)
1	आय.सी.यू. बेड	5	5	0	5	0	0	-5	15	10	5	0
2	अल्ट्रासोनोग्राफी (ट्रॉली आधारित)	1	0	-1	0	-1	1	0	0	-1	1	0
3	100 एम.ए. पोर्टेबल क्ष-किरण मशीन	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0
4	शस्त्रक्रिया गृह टेबल-3 सेगमेंट, ट्रान्सलूसंट टॉप विथ ओर्थोपेडिक अटॅचमेंट	2	0	-2	1	-1	0	-2	2	0	2	0
5	सक्शन मशीन	4	1	-3	2	-2	1	-3	1	-3	4	0
6	व्हेंटिलेटर विथ हाय एण्ड कॉम्प्रेसर	4	4	0	4	0	0	-4	15	11	4	0
7	अनेस्थेशिया मशीन विथ मॉनिटर पॅरामीटर्स : एजेंट मॉनिटरिंग, एन.आय.बी.पी., एस.पी.ओ.2, ई.टी. सी.ओ.2, ई.सी.जी., टेम्प, आय.बी.पी.	2	0	-2	1	-1	1	-1	2	0	1	-1
8	ए.बी.जी. मशीन - हँड हेल्ड अॅनलायझर	1	0	-1	0	-1	0	-1	0	-1	1	0
9	डीफ्रीब्रिलेटर विथ मॉनिटर (पॅरामीटर्स: एन.आय.बी.पी., ई.सी.जी, एस.पी.ओ.2, एन.आय.बी.पी., ए.टी.सी.ओ.2)	5	1	-4	1	-4	0	-5	5	0	4	-1
10	मॉनिटर (लार्ज स्क्रीन विथ ई.सी.जी, एस.पी.ओ.2, एन.आय.बी.पी, ए.टी.सी.ओ.2)	5	1	-4	5	0	0	-5	10	5	5	0

स्त्रोत: ट्रॉमा केअर सेंटरनी सादर केलेली माहिती

परिशिष्ट 3.6 अ
(संदर्भ: परिच्छेद 3.1.1.6(i) (अ))
जिल्हा रुग्णालयांमध्ये रोगनिदान सेवांची उपलब्धता

अ. क्र.	रुग्णालयाचे नाव	तपासणी केलेल्या सेवा	उपलब्ध सेवा	कमतरता	कमतरतेची टक्केवारी
1	जिल्हा रुग्णालय, अहमदनगर	4	4	0	0
2	जिल्हा रुग्णालय, अमरावती	4	4	0	0
3	जिल्हा रुग्णालय, बीड	4	3	1	25
4	जिल्हा रुग्णालय, भंडारा	4	4	0	0
5	जिल्हा रुग्णालय, बुलढाणा	4	4	0	0
6	जिल्हा रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर	4	3	1	25
7	जिल्हा रुग्णालय, धुळे	4	3	1	25
8	जिल्हा रुग्णालय, गडचिरोली	4	4	0	0
9	जिल्हा रुग्णालय, हिंगोली	4	4	0	0
10	जिल्हा रुग्णालय, जालना	4	4	0	0
11	जिल्हा रुग्णालय, नांदेड	4	2	2	50
12	जिल्हा रुग्णालय, नाशिक	4	4	0	0
13	जिल्हा रुग्णालय, परभणी	4	4	0	0
14	जिल्हा रुग्णालय, पुणे	4	3	1	25
15	जिल्हा रुग्णालय, रायगड	4	3	1	25
16	जिल्हा रुग्णालय, रत्नागिरी	4	3	1	25
17	जिल्हा रुग्णालय, सातारा	4	3	1	25
18	जिल्हा रुग्णालय, सिंधुदुर्ग	4	3	1	25
19	जिल्हा रुग्णालय, ठाणे	4	4	0	0
20	जिल्हा रुग्णालय, वर्धा	4	3	1	25
21	जिल्हा रुग्णालय, वाशिम	4	4	0	0

स्त्रोत: जिल्हा रुग्णालयांचे जिल्हा शल्यचिकित्सक यांनी सादर केलेला विदा (मे 2023)

परिशिष्ट 3.6 ब

(संदर्भ: परिच्छेद 3.1.1.6 (i)(अ))

वैद्यकीय महाविद्यालये व रुग्णालयांमध्ये रोगनिदान सेवांची उपलब्धता

अ. क्र.	जिल्हा	रुग्णालयाचे नाव	तपासणी केलेल्या सेवा	उपलब्ध सेवा	कमतरता	कमतरतेची टक्केवारी
1	अकोला	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	4	4	0	0
2	बीड	स्वामी रामानंद तीर्थ ग्रामीण वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, अंबेजोगाई	4	4	0	0
3	चंद्रपूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	4	4	0	0
4	छत्रपती संभाजीनगर	कर्करोग रुग्णालय	4	3	1	25
5		शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	4	3	1	25
6	धुळे	सामान्य रुग्णालय	4	4	0	0
7	गोंदिया	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	4	4	0	0
8	जळगाव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	4	4	0	0
9	कोल्हापूर	छत्रपती प्रमिलाराजे रुग्णालय	4	4	0	0
10	लातूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	4	4	0	0
11	मुंबई शहर	कामा व अल्ब्लेस रुग्णालय	4	3	1	25
12		गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय	4	3	1	25
13		सर जे.जे. समूह रुग्णालये	4	4	0	0
14		सेंट जॉर्जस रुग्णालय	4	3	1	25
15	नागपूर	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर रुग्णालय आणि संशोधन केंद्र	4	3	1	25
16		शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	4	3	1	25
17		मेयो सामान्य रुग्णालय	4	3	1	25
18		संदर्भ सेवा रुग्णालय	4	4	0	0
19	नांदेड	गुरु गोविंद सिंग सामान्य रुग्णालय	4	3	1	25
20	नंदुरबार	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	4	4	0	0
21	धाराशिव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	4	2	2	50

अ. क्र.	जिल्हा	रुग्णालयाचे नाव	तपासणी केलेल्या सेवा	उपलब्ध सेवा	कमतरता	कमतरतेची टक्केवारी
22	पुणे	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय आणि सामान्य रुग्णालय, बारामती	4	4	0	0
23	पुणे	ससून सामान्य रुग्णालय	4	4	0	0
24	सांगली	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, मिरज	4	3	1	25
25		पद्मभूषण वसंतदादा पाटील सामान्य रुग्णालय	4	4	0	0
26	सातारा	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	4	3	1	25
27	सोलापूर	छत्रपती शिवाजी महाराज सामान्य रुग्णालय	4	4	0	0
28	यवतमाळ	सामान्य रुग्णालय	4	3	1	25
29		स्त्री रुग्णालय	4	3	1	25

स्त्रोत: संबंधित वैद्यकीय महाविद्यालय आणि रुग्णालयांच्या अधिष्ठाता/वैद्यकीय अधिकांकनी सादर केलेला विदा (मे 2023)
15 आरोग्य सेवा संस्थांमध्ये दंत वैद्यक क्ष-किरण सेवा नाही

परिशिष्ट 3.7
(संदर्भ: परिच्छेद 3.1.2.2 (ii))
महाराष्ट्रातील जिल्ह्यांमधील रुग्णवाहिका सेवा

अ. क्र.	जिल्हा	एकूण आवश्यकता	उपलब्ध सेवा	आधिक्य (+) / कमतरता (-)	टक्केवारी
1	अहमदनगर	46	40	-6	-13
2	अकोला	16	16	0	0
3	अमरावती	27	31	4	15
4	बीड	26	19	-7	-27
5	भंडारा	12	11	-1	-8
6	बुलढाणा	26	23	-3	-12
7	चंद्रपूर	20	23	3	15
8	छत्रपती संभाजीनगर	32	31	-1	-3
9	धाराशिव	17	15	-2	-12
10	धुळे	20	18	-2	-10
11	गडचिरोली	12	10	-2	-17
12	गोंदिया	13	15	2	15
13	हिंगोली	12	12	0	0
14	जळगाव	39	35	-4	-10
15	जालना	20	15	-5	-25
16	कोल्हापूर	37	36	-1	-3
17	लातूर	23	20	-3	-13
18	मुंबई आणि मुंबई उपनगर	69	91	22	32
19	नागपूर	34	40	6	18
20	नांदेड	32	25	-7	-22
21	नंदुरबार	17	14	-3	-18
22	नाशिक	53	46	-7	-13
23	परभणी	17	13	-4	-24
24	पुणे	73	82	9	12
25	रायगड	24	23	-1	-4
26	रत्नागिरी	16	17	1	6
27	सांगली	27	24	-3	-11
28	सातारा	30	32	2	7
29	सिंधुदुर्ग	9	12	3	33
30	सोलापूर	41	35	-6	-15
31	ठाणे	76	68	-8	-11
32	वर्धा	12	11	-1	-8
33	वाशिम्	12	11	-1	-8
34	यवतमाळ	27	23	-4	-15
	एकूण	967	937	30	

स्त्रोत: महाराष्ट्र वैद्यकीय आपत्कालीन सेवा, मुंबई यांनी सादर केलेला विदा

परिशिष्ट 4.1

(संदर्भ: परिच्छेद 4.2)

वैद्यकीय शिक्षण आणि औषधी द्रव्ये विभाग आणि सार्वजनिक आरोग्य विभाग यांनी औषध व उपकरणे खरेदी करण्यासाठी पुरविलेला निधी

अ) संचालक, आरोग्य सेवा/राष्ट्रीय आरोग्य अभियान/वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालय यांनी औषधांसाठी पुरविलेला निधी

संचालक, आरोग्य सेवा /राष्ट्रीय आरोग्य अभियान यांनी पुरविलेला निधी (₹ कोटीमध्ये)					
वर्ष	पुरविलेला निधी	पुरवठा आदेश जारी	झालेला खर्च	परतावा, असल्यास	शिल्लक
2017-18	64.4	28.43	23.34	33.04	8.02
	146.47	117.57	109.3	0	37.17
एकूण	210.87	146.00	132.64	33.04	45.19
2018-19	80.53	12.15	11.96	0	68.57
	231.1	233.35	216.73	0	14.37
एकूण	311.63	245.50	228.69	0	82.94
2019-20	60.04	15.13	14.2	0	45.84
	146.87	311.27	263.09	0	-116.22
एकूण	206.91	326.40	277.29	0	-70.38
2020-21	72.2	15.29	2.78	0	69.42
	223.64	163.72	175.9	0	47.74
	167.93	189.85	132.82	0	35.11
	387.57	301.13	249.27	0	138.3
एकूण	851.34	669.99	560.77	0	290.57
2021-22	45.55	0.00	0	0	45.55
	16.64	39.28	5.66	0	10.98
	0	330.42	149.19	0	-149.19
एकूण	62.19	369.70	154.85	0	-92.66
एकूण	1642.94	1757.59	1354.24	33.04	255.66
वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालयाने पुरविलेला निधी (₹ कोटीमध्ये)					
2017-18	0	0	0	0	0
2018-19	127.83	238.75	30.86	0	96.97
2019-20	85.78	0	101.13	1.36	-16.71
2020-21	113.59	34.65	19.35	0	94.24
	322.85	249.41	197.94	0.14	124.77
एकूण	650.05	522.81	349.28	1.5	299.27
2021-22	110.48	45.87	5.23	0	105.25
	81.42	82.49	19.33	0	62.09
एकूण	191.9	128.36	24.56	0	167.34
एकूण	841.95	651.17	373.84	1.5	466.61

आरोग्य सेवा संचालनालय/राष्ट्रीय आरोग्य अभियान/वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालय यांनी
औषधांसाठी पुरविलेल्या निधीची सारांशित स्थिती

(₹ कोटीमध्ये)

वर्ष	पुरविलेला निधी	पुरवठा आदेश जारी	केलेला खर्च	परतावा, असल्यास	शिल्लक
2017-18	210.87	146.00	132.64	33.04	45.19
2018-19	439.46	484.25	259.55	0	179.91
2019-20	292.69	326.40	378.42	1.36	-87.09
2020-21	1287.78	954.05	778.06	0.14	509.58
2021-22	254.09	498.06	179.41	0	74.68
एकूण	2484.89	2408.76	1728.08	34.54	722.27

ब) आरोग्य सेवा संचालनालय/राष्ट्रीय आरोग्य अभियान/वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालय यांनी
उपकरणांसाठी पुरविलेला निधी

(₹ कोटीमध्ये)

आरोग्य सेवा संचालनालय/राष्ट्रीय आरोग्य अभियान यांनी पुरविलेला निधी (₹ कोटीमध्ये)					
वर्ष	पुरविलेला निधी	पुरवठा आदेश जारी	केलेला खर्च	परतावा, असल्यास	शिल्लक
2017-18	51.47	27.26	19.91	1.34	30.22
2018-19	144.98	30.15	23.56	5.83	115.59
2019-20	89.66	39.81	1.5	0	88.16
	0	0.67	0	0	0
एकूण	89.66	40.48	1.50	0	88.16
2020-21	73.01	0.47	0	0	73.01
2021-22	3.81	0	0	0	3.81
	18.32	18.32	18.32	0	0
एकूण	22.13	18.32	18.32	0	3.81
एकूण	381.25	116.68	63.29	7.17	310.79
वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालयाकडून पुरविलेला निधी (₹ कोटीमध्ये)					
2017-18	221.6	130.56	105.41	67.65	48.54
2018-19	209.87	83.11	71.87	27.18	110.82
2019-20	442.35	183.45	87.75	23.11	331.49
2020-21	289.53	51.65	29.72	0	259.81
2021-22	161.14	5.50	0	0	161.14
	107.42	0.13	0	0	107.42
एकूण	268.56	5.63	0	0	268.56
एकूण	1,431.91	454.40	294.75	117.94	1,019.22

आरोग्य सेवा संचालनालय/राष्ट्रीय आरोग्य अभियान/वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालय यांनी
उपकरणांसाठी पुरविलेल्या निधीची सारांशित स्थिती

(₹ कोटीमध्ये)

वर्ष	पुरविलेला निधी	पुरवठा आदेश जारी	केलेला खर्च	परतावा, असल्यास	शिल्लक
2017-18	273.07	157.82	125.32	68.99	78.76
2018-19	354.85	113.26	95.43	33.01	226.41
2019-20	532.01	223.93	89.25	23.11	419.65
2020-21	362.54	52.12	29.72	0	332.82
2021-22	290.69	23.95	18.32	0	272.37
एकूण	1,813.16	571.08	358.04	125.11	1,330.01

क) आरोग्य सेवा संचालनालय/राष्ट्रीय आरोग्य अभियान/वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालय यांनी औषधे
आणि उपकरणांसाठी पुरविलेल्या निधीची सारांशित स्थिती

(₹ कोटीमध्ये)

वर्ष	पुरविलेला निधी	पुरवठा आदेश जारी	केलेला खर्च	परतावा, असल्यास	शिल्लक
2017-18	483.94	303.82	257.96	102.03	123.95
2018-19	794.31	597.51	354.98	33.01	406.32
2019-20	824.70	550.33	467.67	24.47	332.56
2020-21	1,650.32	1,006.17	807.78	0.14	842.40
2021-22	544.78	522.01	197.73	0	347.05
एकूण	4,298.05	2,979.84	2,086.12	159.65	2,052.28

स्त्रोत: हाफकिन जीव-औषध निर्माण महामंडळाने दिलेली माहिती

परिशिष्ट 4.2

(संदर्भ: परिच्छेद 4.3.1)

चाचणी-तपासणी केलेल्या आरोग्य सेवा संस्थांमध्ये औषधे आणि उपभोग्य वस्तूंचा पुरवठा न होणे

वर्ष	मागणी केलेल्या वस्तू	पुरविलेल्या वस्तू	पुरवठा न झालेल्या वस्तू	पुरवठा न झालेल्या वस्तूंची टक्केवारी
शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय आणि रुग्णालय आणि शासकीय कर्करोग रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर				
2017-18	406	0	406	100
2018-19	1120	332	788	70
2019-20	1398	314	1084	78
2020-21	1286	234	1052	82
2021-22	912	78	834	91
शासकीय दंत वैद्यकीय महाविद्यालय आणि रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर				
2020-21	23	0	23	100
2021-22	9	0	9	100
शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय आणि रुग्णालय, चंद्रपूर				
2018-19	1030	258	772	75
2019-20	1066	255	811	76
2020-21	786	249	537	68
2021-22	673	13	660	98
शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय आणि रुग्णालय, जळगाव				
2018-19	604	465	139	23
2019-20	751	146	605	81
2020-21	1002	229	773	77
2021-22	232	164	68	29
शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय आणि रुग्णालय, कोल्हापूर				
2017-18	1619	0	1619	100
2018-19	810	295	515	64
2019-20	894	333	561	63
2020-21	412	285	127	31
2021-22	340	259	81	24
कामा व अल्ब्लेस रुग्णालय, मुंबई				
2018-19	218	185	33	15
2019-20	140	122	18	13
2020-21	148	127	21	14
2021-22	446	190	256	57
गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय, मुंबई				
2018-19	478	180	298	62
2019-20	445	212	233	52
2020-21	409	146	263	64

वर्ष	मागणी केलेल्या वस्तू	पुरविलेल्या वस्तू	पुरवठा न झालेल्या वस्तू	पुरवठा न झालेल्या वस्तूंची टक्केवारी
2021-22	406	151	255	63
सर जे.जे. समूह रुग्णालय, मुंबई				
2018-19	368	244	124	34
2019-20	808	99	709	88
2020-21	401	25	376	94
2021-22	256	6	250	98
सेंट जॉर्जस रुग्णालय, मुंबई				
2017-20	894	369	525	59
2020-21	214	67	147	69
2021-22	181	0	181	100
गुरु गोविंद सिंग सामान्य रुग्णालय, नांदेड				
2018-19	314	284	30	10
2019-20	179	153	26	15
2020-21	253	212	41	16
ससून सामान्य रुग्णालय, पुणे				
2018-19	908	189	719	79
2019-20	1465	285	1180	81
2020-21	719	218	501	70
शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय सामान्य रुग्णालय, बारामती. पुणे				
2020-21	294	7	287	98
2021-22	332	95	237	71
एकूण	25,649	7,475	18,174	71

स्त्रोत: चाचणी-तपासणी केलेल्या आरोग्य सेवा संस्थांनी सादर केलेली माहिती.

टीप: शासकीय कर्करोग रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर हे शासकीय वैद्यकीय रुग्णालय छत्रपती संभाजीनगर ह्यांचा एक भाग आहे. तथापि, छत्रपती संभाजीनगर येथील कर्करोग रुग्णालय स्वतंत्रपणे हाफकिन जीव-औषध निर्माण महामंडळाकडून औषधे व उपभोग्य वस्तूंची मागणी करते

परिशिष्ट 5.1

(संदर्भ: परिच्छेद 5.6.1)

भारतीय सार्वजनिक आरोग्य मानकांच्या तुलनेत जिल्हा रुग्णालयांमधील मंजूर खाटा

अ क्र	आरोग्य सेवा संस्थेचे नाव	2011 च्या जनगणनेनुसार जिल्ह्याची लोकसंख्या	आवश्यक* खाटा	मंजूर खाटा	जास्त (+)/ कमी (-)	जास्त (+)/ कमी (-) (टक्केवारी)
1	जिल्हा रुग्णालय, अहमदनगर	4543159	999	282	-717	-72
2	जिल्हा रुग्णालय, अमरावती	2888445	635	379	-256	-40
3	जिल्हा रुग्णालय, बीड	2585049	569	320	-249	-44
4	जिल्हा रुग्णालय, भंडारा	1200334	264	482	218	83
5	जिल्हा रुग्णालय, बुलढाणा	2586258	569	306	-263	-46
6	जिल्हा रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर	3701282	814	220	-594	-73
7	जिल्हा रुग्णालय, धुळे	2050862	451	100	-351	-78
8	जिल्हा रुग्णालय, गडचिरोली	1072942	236	284	48	20
9	जिल्हा रुग्णालय, हिंगोली	1177345	259	200	-59	-23
10	जिल्हा रुग्णालय, जालना	1959046	431	200	-231	-54
11	जिल्हा रुग्णालय, नांदेड	3361292	739	100	-639	-86
12	जिल्हा रुग्णालय, नाशिक	6107187	1344	607	-737	-55
13	जिल्हा रुग्णालय, परभणी	1836086	404	406	2	0
14	जिल्हा रुग्णालय, पुणे	9429408	2074	300	-1774	-86
15	जिल्हा रुग्णालय, रायगड	2634200	580	282	-298	-51
16	जिल्हा रुग्णालय, रत्नागिरी	1615069	355	200	-155	-44
17	जिल्हा रुग्णालय, सातारा	3003741	661	242	-419	-63
18	जिल्हा रुग्णालय, सिंधुदुर्ग	849651	187	330	143	76
19	जिल्हा रुग्णालय, ठाणे	8070032	1775	336	-1439	-81
20	जिल्हा रुग्णालय, वर्धा	1300774	286	286	0	0
21	जिल्हा रुग्णालय, वाशिम	1197160	263	200	-63	-24
		एकूण	13895	6062	-7833	-56

स्त्रोत: 2011 ची जनगणना आणि जिल्हा रुग्णालयांच्या जिल्हा शल्यचिकित्सकांनी संकलित व सादर केलेली आकडेवारी (मे 2023) यावरून परिगणना केली

*80 टक्के क्षमतेसाठी 220 खाटांची आवश्यकता आहे. त्यामुळे आवश्यक खाटा = जिल्ह्याची लोकसंख्या/1000000*220

परिशिष्ट 5.2 अ
(संदर्भ: परिच्छेद 5.6.2)

जिल्हा रुग्णालयांमध्ये माता व बालसंगोपन सेवांसाठी खाटांची उपलब्धता

अ क्र	आरोग्य सेवा संस्थेचे नाव	आवश्यक खाटांची संख्या	उपलब्ध खाटा	कमतरता	कमी (-)/ जास्त (+) (टक्केवारी)
1	जिल्हा रुग्णालय, अहमदनगर	103	150	47	46
2	जिल्हा रुग्णालय, अमरावती	183	55	-128	-70
3	जिल्हा रुग्णालय, बीड	183	96	-87	-48
4	जिल्हा रुग्णालय, भंडारा	183	241	58	32
5	जिल्हा रुग्णालय, बुलढाणा	183	50	-133	-73
6	जिल्हा रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर	103	97	-6	-6
7	जिल्हा रुग्णालय, धुळे	73	45	-28	-38
8	जिल्हा रुग्णालय, गडचिरोली	103	13	-90	-87
9	जिल्हा रुग्णालय, हिंगोली	73	103	30	41
10	जिल्हा रुग्णालय, जालना	73	30	-43	-59
11	जिल्हा रुग्णालय, नांदेड	73	स्वतंत्र प्रसूती व बालसंगोपन विभाग उपलब्ध नव्हते.		
12	जिल्हा रुग्णालय, नाशिक	183	133	-50	-27
13	जिल्हा रुग्णालय, परभणी	183	161	-22	-12
14	जिल्हा रुग्णालय, पुणे	103	98	-5	-5
15	जिल्हा रुग्णालय, रायगड	103	56	-47	-46
16	जिल्हा रुग्णालय, रतनागिरी	73	55	-18	-25
17	जिल्हा रुग्णालय, सातारा	103	77	-26	-25
18	जिल्हा रुग्णालय, सिंधुदुर्ग	183	66	-117	-64
19	जिल्हा रुग्णालय, ठाणे	183	109	-74	-40
20	जिल्हा रुग्णालय, वर्धा	103	75	-28	-27
21	जिल्हा रुग्णालय, वाशिम	73	74	1	1

स्त्रोत: संबंधित जिल्हा रुग्णालयांच्या जिल्हा शल्यचिकित्सकांनी सादर केलेली माहिती

परिशिष्ट 5.2 ब
(संदर्भ: परिच्छेद 5.6.2)

वैद्यकीय महाविद्यालये आणि रुग्णालयांमध्ये माता व बालसंगोपन सेवांसाठी खाटांची उपलब्धता

अ. क्र.	जिल्हा	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयाशी संलग्न रुग्णालयाचे नाव	आवश्यकता	उपलब्ध खाटा	कमी (-)/ जास्त (+)	कमी (-)/ जास्त (+)
1	अकोला	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	220	197	-23	-10
2	बीड	स्वामी रामानंद तीर्थ ग्रामीण वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, अंबेजोगाई	175	172	-3	-2
3	चंद्रपूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	175	167	-8	-5
4	छत्रपती संभाजीनगर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	220	126	-94	-43
5		कर्करोग रुग्णालय	सेवा उपलब्ध नाही.			
6	धुळे	सामान्य रुग्णालय	175	160	-15	-9
7	गोंदिया	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	175	101	-74	-42
8	जळगाव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	175	200	25	14
9	कोल्हापूर	छत्रपती प्रमिलाराजे रुग्णालय	100	70	-30	-30
10	लातूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	100	177	77	77
11	मुंबई शहर	सर जे.जे. समूह रुग्णालये	270	191	167	62
12		सेंट जॉर्जस रुग्णालय, मुंबई शहर		105		
13		कामा व अल्ब्लेस रुग्णालय, मुंबई शहर		81		
14		गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय		60		
15	नागपूर	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर रुग्णालय आणि संशोधन केंद्र	आंतररुग्ण सेवा उपलब्ध नाही.			
16		शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	270	845	575	213
17		मेयो सामान्य रुग्णालय	175	188	13	7
18		संदर्भ सेवा रुग्णालय	सेवा उपलब्ध नाही.			
19	नांदेड	गुरु गोविंद सिंग सामान्य रुग्णालय	175	250	75	43
20	नंदुरबार	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	100	178	78	78
21	धाराशिव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	100	223	123	123
22	पुणे	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय आणि सामान्य रुग्णालय, बारामती	100	42	-58	-58
23		ससून सामान्य रुग्णालय	270	701	431	160
24	सांगली	पद्मभूषण वसंतदादा पाटील सामान्य रुग्णालय	220	191	90	41
25		शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, मिरज		119		
26	सातारा	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	100	रुग्णालयाच्या इमारतीचे बांधकाम सुरु होते.		

अ. क्र.	जिल्हा	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयाशी संलग्न रुग्णालयाचे नाव	आवश्यकता	उपलब्ध खाटा	कमी (-)/ जास्त (+)	कमी (-)/ जास्त (+)
27	सोलापूर	छत्रपती शिवाजी महाराज सामान्य रुग्णालय	220	373	153	70
28	यवतमाळ	सामान्य रुग्णालय	220	218	98	45
29		स्त्री रुग्णालय		100		

स्त्रोत: संबंधित वैद्यकीय महाविद्यालये आणि रुग्णालयांच्या अधिष्ठाता/वैद्यकीय अधिकांकनी सादर केलेली माहिती

परिशिष्ट 5.3
(संदर्भ: परिच्छेद 5.6.3)

चाचणी-तपासणी केलेल्या समूह आरोग्य केंद्रांमध्ये (ग्रामीण रुग्णालय) आणि प्राथमिक आरोग्य केंद्रांमध्ये
खाटांची उपलब्धता

अ.क्र.	जिल्हा	आरोग्य सेवा केंद्राचे नाव	मंजूर खाटा	उपलब्ध खाटा
ग्रामीण रुग्णालय				
1	अमरावती	चांदूर बाजार	30	30
2		धामणगाव रेल्वे	30	30
3	चंद्रपूर	बल्लारपूर	30	30
4		भद्रावती	30	30
5	छत्रपती	पिशोर	30	30
6	संभाजीनगर	खुलताबाद	30	30
7	जळगाव	पाचोरा	30	30
8		पारोळा	30	30
9		एरंडोल	30	30
10	कोल्हापूर	खुपिरे	30	30
11		कागल	30	30
12		पन्हाळा	30	30
13	नांदेड	नायगाव	30	30
14		भोकर	30	30
15	पुणे	चाकण	30	30
16		शिक्रापूर	30	30
17		शिरूर	30	30
प्राथमिक आरोग्य केंद्र				
1	अमरावती	कळमखार	10	7
2		अंजनगाव-बारी	8	8
3		पाथरोट	7	7
4		कोकडी	5	5
5		विचोरी	6	6
6	चंद्रपूर	सावरी	2	2
7		अंतरगाव	16	16
8		कोठारी	10	10
9		चिरोली	12	12
10		ताडळी	10	10
11	छत्रपती संभाजीनगर	लासूर स्थानक	6	6
12		जिकठाण	6	6
13		बोरसर	6	6
14		आमठाणा	6	6
15		दौलताबाद	6	6
16	जळगाव	किन्ही	6	6

अ.क्र.	जिल्हा	आरोग्य सेवा केंद्राचे नाव	मंजूर खाटा	उपलब्ध खाटा
17		कासोदा	10	2
18		मंडल	10	10
19		मंगरूळ	10	10
20		पाटोदा	2	2
21	कोल्हापूर	दानोली	6	6
22		सिद्धनेर्ली	6	6
23		पट्टण कोडोली	8	8
24		तुडीये	9	5
25		उंचगाव	8	8
26	नांदेड	सोनखेड	6	6
27		मालकोली	14	6
28		आष्टा	6	6
29		रोही पिंपळगाव	नूतनीकरणांतर्गत	
30		चांडोला	6	4
पुणे	पुणे	आपटाळे	8	8
32		वाल्हे	6	6
33		खेड शिवापूर	6	6
34		होळ	4	4
35		राजगुरुनगर	नूतनीकरणांतर्गत	

स्त्रोत: समूह आरोग्य केंद्रे, प्राथमिक आरोग्य केंद्राचे वैद्यकीय अधीक्षक/वैद्यकीय अधिकारी यांनी सादर केलेली माहिती

परिशिष्ट 5.4 अ
(संदर्भ: परिच्छेद 5.6.4)

जिल्हा रुग्णालयात खाटांची कमतरता

अ.क्र.	आरोग्य सेवा संस्थेचे नाव	मंजूर	उपलब्ध	(+) जास्त / (-) कमी	(+)जास्त/(-)कमी टक्केवारी
1	जिल्हा रुग्णालय, अहमदनगर	282	410	128	45
2	जिल्हा रुग्णालय, अमरावती	379	335	-44	-12
3	जिल्हा रुग्णालय, बीड	320	320	0	0
4	जिल्हा रुग्णालय, भंडारा	482	427	-55	-11
5	जिल्हा रुग्णालय, बुलढाणा	306	208	-98	-32
6	जिल्हा रुग्णालय, छत्रपती संभाजीनगर	220	188	-32	-15
7	जिल्हा रुग्णालय, धुळे	100	100	0	0
8	जिल्हा रुग्णालय, गडचिरोली	284	203	-81	-29
9	जिल्हा रुग्णालय, हिंगोली	200	200	0	0
10	जिल्हा रुग्णालय, जालना	200	230	30	15
11	जिल्हा रुग्णालय, नांदेड	100	24	-76	-76
12	जिल्हा रुग्णालय, नाशिक	607	607	0	0
13	जिल्हा रुग्णालय, परभणी	406	321	-85	-21
14	जिल्हा रुग्णालय, पुणे	300	296	-4	-1
15	जिल्हा रुग्णालय, रायगड	282	255	-27	-10
16	जिल्हा रुग्णालय, रत्नागिरी	200	200	0	0
17	जिल्हा रुग्णालय, सातारा	242	242	0	0
18	जिल्हा रुग्णालय, सिंधुदुर्ग	330	330	0	0
19	जिल्हा रुग्णालय, ठाणे	336	279	-57	-17
20	जिल्हा रुग्णालय, वर्धा	286	306	20	7
21	जिल्हा रुग्णालय, वाशिम	200	200	0	0
	एकूण	6,062	5,681	-381	-6

स्त्रोत: जिल्हा रुग्णालयांच्या जिल्हा शल्यचिकित्सकांनी संकलित केलेला आणि सादर केलेला विदा (मे 2023)

परिशिष्ट 5.4 ब
(संदर्भ: परिच्छेद 5.6.4)

स्त्री रुग्णालयातील खाटांची कमतरता

अ. क्र.	जिल्हा	आरोग्य सेवा संस्थेचे नाव	मंजूर	खाटांची संख्या	(+)जास्त / (-) कमी	(+)जास्त / (-) कमी टक्केवारी
1	अकोला	जिल्हा स्त्री रुग्णालय	500	400	-100	-20
2	अमरावती	जिल्हा स्त्री रुग्णालय	200	194	-6	-3
3	अमरावती	स्त्री रुग्णालय, अचलपूर	100	100	0	0
4	बीड	स्त्री रुग्णालय, अंबेजोगाई	100	60	-40	-40
5	बीड	स्त्री रुग्णालय, नेकनूर	60	71	11	18
6	बुलढाणा	स्त्री रुग्णालय	100	108	8	8
7	गडचिरोली	स्त्री रुग्णालय	100	100	0	0
8	गोंदिया	बाई गंगाबाई, स्त्री रुग्णालय	100	72	-28	-28
9	हिंगोली	स्त्री रुग्णालय, बसमत	60	60	0	0
10	जालना	स्त्री रुग्णालय	60	95	35	58
11	लातूर	स्त्री रुग्णालय	100	112	12	12
12	नागपूर	डागा स्त्री रुग्णालय	335	345	10	3
13	नांदेड	स्त्री रुग्णालय	100	110	10	10
14	नाशिक	स्त्री रुग्णालय, मालेगाव	100	27	-73	-73
15	परभणी	स्त्री रुग्णालय	100	132	32	32
16	पुणे	स्त्री रुग्णालय, बारामती	100	99	-1	-1
17	सिंधुदुर्ग	स्त्री रुग्णालय	100	96	-4	-4
18	ठाणे	शासकीय प्रसूती रुग्णालय, उल्हासनगर	50	65	15	30
19	वाशिम	स्त्री रुग्णालय	100	114	14	14
		एकूण	2,465	2,360	-105	-4

स्त्रोत: संबंधित स्त्री रुग्णालयांच्या वैद्यकीय अधिकांनी सादर केलेला विदा (मे 2023)

परिशिष्ट 5.4 क
(संदर्भ: परिच्छेद 5.6.4)

वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयातील खाटांची कमतरता

अ. क्र.	जिल्हयाचे नाव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयाशी संलग्न रुग्णालयाचे नाव	मंजूर खाटा	उपलब्ध	जास्त (+)/कमी (-)	जास्त (+)/कमी (-) टक्केवारी
1	अकोला	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	500	737	237	47
2	बीड	स्वामी रामानंद तीर्थ ग्रामीण वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, अंबेजोगाई	518	506	-12	-2
3	चंद्रपूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	500	501	1	0
4	छत्रपती संभाजीनगर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	1177	952	-225	-19
5	छत्रपती संभाजीनगर	कर्करोग रुग्णालय	100	100	0	0
6	धाराशिव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	430	523	93	22
7	धुळे	सामान्य रुग्णालय	545	466	-79	-14
8	गोंदिया	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	500	510	10	2
9	जळगाव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	500	468	-32	-6
10	कोल्हापूर	छत्रपती प्रमिलाराजे रुग्णालय	665	380	-285	-43
11	लातूर	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	500	303	-197	-39
12	मुंबई शहर	सर जे.जे.समूह रुग्णालये	1352	930	-422	-31
13		सेंट जॉर्जस रुग्णालय	467	465	-2	0
14		कामा व अल्ब्लेस रुग्णालय	505	338	-167	-33
15		गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय	521	373	-148	-28
16	नागपूर	डॉ बाबासाहेब आंबेडकर रुग्णालय आणि संशोधन केंद्र	0	0	0	आंतर-रुग्ण विभाग सेवा उपलब्ध नाही.
17		शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	1401	2063	662	47
18		मेयो सामान्य रुग्णालय	594	676	82	14
19		संदर्भ सेवा रुग्णालय	230	230	0	0
20	नांदेड	गुरु गोविंद सिंग सामान्य रुग्णालय	508	530	22	4
21	नंदुरबार	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	315	388	73	23
22	पुणे	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व सामान्य रुग्णालय, बारामती	500	291	-209	-42
23		ससून सामान्य रुग्णालय	1296	1341	45	3
24	सांगली	पद्मभूषण वसंतदादा पाटील सामान्य रुग्णालय	390	476	86	22

अ. क्र.	जिल्ह्याचे नाव	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयाशी संलग्न रुग्णालयाचे नाव	मंजूर खाटा	उपलब्ध	जास्त (+)/कमी (-)	जास्त (+)/कमी (-) टक्केवारी
25		शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय, मिरज	310	309	-1	0
26	सातारा	शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय रुग्णालय	रुग्णालयाच्या इमारतीचे बांधकाम सुरु होते.			
27	सोलापूर	छत्रपती शिवाजी महाराज सामान्य रुग्णालय, सोलापूर	733	958	225	31
28	यवतमाळ	सामान्य रुग्णालय	504	704	200	40
29		स्त्री रुग्णालय	90	100	10	11
		एकूण	15,651	15,618	-33	-0.2

स्त्रोत: संबंधित वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयांचे अधिष्ठाता/वैद्यकीय अधीक्षक यांनी सादर केलेला विदा (मे 2023)

परिशिष्ट 7.1
(संदर्भ: परिच्छेद 7.4.1)

चाचणी-तपासणी केलेल्या महानगरपालिकांमध्ये राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियानांतर्गत निधीच्या उपयोगितेची स्थिती

(₹ कोटींमध्ये)

वर्ष	तपशील	अमरावती	छत्रपती संभाजीनगर	चंद्रपूर	जळगाव	कोल्हापूर	मुंबई	नांदेड	पुणे	पिंपरी-चिंचवड
2016-17	अनुदान	2.70	5.62	1.02	1.90	3.22	28.96	2.89	11.98	8.14
	खर्च	2.00	4.39	0.60	0.71	1.22	15.30	1.99	3.40	2.89
	शिल्लक	0.70	1.23	0.42	1.19	2.00	13.66	0.90	8.58	5.25
	बचतीची टक्केवारी	26	22	41	63	62	47	31	72	64
2017-18	अनुदान	2.38	13.85	2.2	3.07	3.53	76.14	7.90	10.55	7.27
	खर्च	0.30	5.75	1.00	1.00	2.42	23.24	2.87	5.28	3.70
	शिल्लक	2.08	8.10	1.20	2.07	1.11	52.90	5.03	5.27	3.57
	बचतीची टक्केवारी	87	58	55	67	31	69	64	50	49
2018-19	अनुदान	6.83	11.06	1.81	2.79	4.11	57.90	6.21	14.99	8.02
	खर्च	6.13	9.22	1.19	1.52	3.69	45.21	3.95	11.23	5.43
	शिल्लक	0.70	1.84	0.62	1.27	0.42	12.69	2.26	3.76	2.59
	बचतीची टक्केवारी	10	17	34	46	10	22	36	25	32
2019-20	अनुदान	5.00	10.68	1.95	3.89	4.72	60.79	6.59	17.12	8.44
	खर्च	3.99	7.74	1.54	1.74	4.18	25.58	4.31	10.52	6.70
	शिल्लक	1.01	2.94	0.41	2.15	0.54	35.21	2.28	6.60	1.74
	बचतीची टक्केवारी	20	28	21	55	11	58	35	39	21
2020-21	अनुदान	7.00	17.75	2.73	7.79	6.11	59.18	8.48	22.06	9.76
	खर्च	6.04	13.49	1.88	4.11	4.61	25.22	6.89	18.38	7.23
	शिल्लक	0.96	4.26	0.85	3.68	1.50	33.96	1.59	3.68	2.53
	बचतीची टक्केवारी	14	24	31	47	25	57	19	17	26

स्त्रोत: संबंधित महानगरपालिकांच्या आरोग्य विभागाने सादर केलेली माहिती

परिशिष्ट 7.2

(संदर्भ: परिच्छेद क्र.7.5.1)

निवडलेल्या जिल्ह्यांमध्ये राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानांतर्गत निधीच्या उपयोगितेची स्थिती

(₹ कोटीमध्ये)

वर्ष	तपशील	अमरावती	छत्रपती संभाजीनगर	चंद्रपूर	जळगाव	कोल्हापूर	नांदेड	पुणे
2016-17	अनुदान	11.74	39.65	32.64	37.5	36.27	40.87	48.35
	खर्च	10.01	18.38	23.03	25.73	27.01	35.79	34.95
	शिल्लक	1.73	21.27	9.61	11.77	9.26	5.08	13.40
	बचतीची टक्केवारी	15	54	29	31	26	12	28
2017-18	अनुदान	13.06	38.13	41.77	39.41	38.51	52.54	51.94
	खर्च	11.84	27.59	32.92	31.79	34.44	43.87	43.57
	शिल्लक	1.22	10.54	8.85	7.62	4.07	8.67	8.37
	बचतीची टक्केवारी	9	28	21	19	11	17	16
2018-19	अनुदान	18.41	36.97	61.99	56.75	45.42	61.77	75.41
	खर्च	17.78	31.6	51.65	43.79	44.02	44.62	61.62
	शिल्लक	0.63	5.37	10.34	12.96	1.40	17.15	13.79
	बचतीची टक्केवारी	3	15	17	23	3	28	18
2019-20	अनुदान	14.32	45.96	72.88	100.25	60.76	79.17	118.91
	खर्च	12.99	36.36	56.54	61.31	50.38	65.71	68.86
	शिल्लक	1.33	9.60	16.34	38.94	10.38	13.46	50.05
	बचतीची टक्केवारी	9	21	22	39	17	17	42
2020-21	अनुदान	14.40	49.32	79.59	105.3	81.57	123.33	115.07
	खर्च	12.20	39.19	54.67	80.83	57.39	88.09	99.86
	शिल्लक	2.20	10.13	24.92	24.47	24.18	35.24	15.21
	बचतीची टक्केवारी	15	21	31	23	30	29	13
2021-22	अनुदान	13.01	78.23	65.54	104.14	293.17	96.35	103.72
	खर्च	11.08	62.64	71.17	84.04	261.96	93.37	92.34
	शिल्लक	1.93	15.59	-5.63	20.10	31.21	2.98	11.38
	बचतीची टक्केवारी	15	20	-9	19	11	3	11

स्त्रोत: संबंधित जिल्ह्यांच्या जिल्हा आरोग्य अधिका-यांनी सादर केलेली माहिती

परिशिष्ट 9.1

(संदर्भ: परिच्छेद क्र 9.4)

41 राष्ट्रीय निर्देशक आराखड्यात महाराष्ट्राची कामगिरी

शाश्वत विकास उद्दिष्टे लक्ष्य क्र.	अ. क्र.	निर्देशक	लक्ष्य	महाराष्ट्राची कामगिरी	भारताची कामगिरी	भारताच्या संदर्भाने महाराष्ट्राची स्थिती
3.1 सन 2030 पर्यंत, माता मृत्यूचे जागतिक प्रमाण दर 100,000 जीवित जन्मांमागे 70 पेक्षा कमी करणे.	1	3.1.1 सन 2030 पर्यंत माता मृत्यु प्रमाण (प्रति 100,000 जीवित जन्मांमागे)	70	33	97	उत्तम
	2	3.1.2 सन 2030 पर्यंत कुशल आरोग्य सेवक/सेविकांमार्फत झालेल्या जन्मांची टक्केवारी (कालावधी पाच वर्षे)	100	93.8	89.4	उत्तम
	3	3.1.3 सन 2030 पर्यंत कुशल आरोग्य सेवक/सेविकांमार्फत झालेल्या जन्मांची टक्केवारी (कालावधी एक वर्ष)	100	लागू नाही	90.90	लागू नाही
	4	3.1.4 सन 2030 पर्यंत वय वर्ष 15-49 या वयोगटातील जीवित बालकास जन्म देणाऱ्या व मागच्या गरोदरपणात चार किंवा त्यापेक्षा जास्त वेळेस प्रसूतीपूर्व आरोग्यसेवा प्राप्त झालेल्या स्त्रियांची टक्केवारी (कालावधी पाच वर्षे / एक वर्ष)	100	70.3	58.50	उत्तम
3.2 सन 2030 पर्यंत, नवजात शिशु आणि पाच वर्षाखालील बालकांचे टाळता येण्याजोगे मृत्यु थांबविणे आणि त्यासाठी सर्व देशांनी नवजात शिशुंच्या मृत्युदराचे प्रमाण दर 1000 जीवित जन्मांमागे 12 पर्यंत व पाच वर्षाखालील बालकांच्या मृत्युदराचे प्रमाण दर 1000	5	3.2.1 सन 2030 पर्यंत पाच वर्षाखालील बालकांचा मृत्युदर (प्रति 1000 जीवित जन्मांमागे)	25	18	32	उत्तम
	6	3.2.2 सन 2030 पर्यंत नवजात शिशुंचा मृत्युदर (दर 1000 जीवित जन्मांमागे)	12	11	20	उत्तम

शाश्वत विकास उद्दिष्टे लक्ष्य क्र.	अ. क्र.	निर्देशक	लक्ष्य	महाराष्ट्राची कामगिरी	भारताची कामगिरी	भारताच्या संदर्भाने महाराष्ट्राची स्थिती
जीवित जन्मांमागे 25 पर्यंत कमी करणे						
3.3 सन 2030 पर्यंत एड्स, क्षयरोग, हिवताप आणि दुर्लक्षित असणाऱ्या उष्ण कटिबंधीय रोगांचा फैलाव थांबविणे आणि हेपेटायटिस (कावीळ), पाण्यामुळे पसरणारे रोग आणि इतर संसर्गजन्य रोगांशी मुकाबला करणे	7	3.3.1 सन 2030 पर्यंत बाधित नसलेल्या दर 1000 लोकसंख्येमागे नवीन एच.आय.व्ही. बाधितांची संख्या	0	0.03	0.05	उत्तम
	8	3.3.2 सन 2025 पर्यंत दर 100000 लोकसंख्येमागे क्षयरोग बाधितांचे प्रमाण	0	148	197	उत्तम
	9	3.3.3 दर 1000 लोकसंख्येमागे हिवताप बाधितांचे प्रमाण	0	0.12	0.13	उत्तम
	10	3.3.4 सन 2030 पर्यंत दर 100000 लोकसंख्येमागे हेपेटायटीस'बी'चा (कावीळ) प्राबल्यता दर	0	701	850	उत्तम
	11	3.3.5 सन 2030 पर्यंत डेंग्यूमुळे मृत्युमुखी पडलेल्यांचे प्रमाण	0	0.08	0.05	राष्ट्रीय सरासरीपेक्षा कमी
	12	3.3.6 सन 2030 पर्यंत कुष्ठरोगाच्या नवीन रुग्णांमध्ये श्रेणी-2 रुग्णांचे प्रमाण (प्रति दशलक्ष लोकसंख्येमागील दर)	0	0.88	1.70	उत्तम
	13	3.3.7 सन 2030 पर्यंत एकूण स्थानिक गटांपैकी दर 10000 लोकसंख्येमागे एकापेक्षा कमी काळा आजार प्रकरण नोंदविणाऱ्या गटांची टक्केवारी	0	100	99.84	उत्तम
	14	3.3.8 सन 2030 पर्यंत एकूण उद्दिष्ट, स्थानिक उपद्रवापैकी एक टक्क्यापेक्षा कमी मायक्रोफिलारिया दर (एम एफ) नोंदविणाऱ्या जिल्ह्यांची टक्केवारी	0	55.56	41.46	उत्तम
3.4 सन 2030 पर्यंत, प्रतिबंध आणि उपचार व मानसिक आरोग्य व क्षेमकुशलता यांवर भर देऊन असंसर्गजन्य रोगांमुळे होणारे अकाली मृत्यूचे प्रमाण	15	3.4.1 सन 2030 पर्यंत कर्करोगामुळे होणाऱ्या मृत्यूंची संख्या	लागू नाही	17523	लागू नाही	लागू नाही
	16	3.4.2 सन 2030 पर्यंत आत्महत्येचा मृत्युदर (प्रति 1,00,000 लोकसंख्येमागे)	3.5	लागू नाही	12	लागू नाही

शाश्वत विकास उद्दिष्टे लक्ष्य क्र.	अ. क्र.	निर्देशक	लक्ष्य	महाराष्ट्राची कामगिरी	भारताची कामगिरी	भारताच्या संदर्भाने महाराष्ट्राची स्थिती
एक तृतीयांशने कमी करणे						
3.5 अंमली औषधी द्रव्यांचा दुरुपयोग आणि दारूचा घातक वापर यांसारख्या अंमली पदार्थांच्या वापरास प्रतिबंध करावयाच्या व त्यावर उपचार करावयाच्या उपाययोजना बळकट करणे	17	3.5.1 व्यसन मुक्ती केंद्रांमध्ये उपचार घेणाऱ्या व्यक्तींची संख्या (संख्येमध्ये)	लागू नाही	लागू नाही	339588	लागू नाही
	18	3.5.2 एकूण दारू पिणाऱ्या लोकांपैकी (पुरुष 15-49 वर्षे व स्त्रिया:15-49 वर्षे), आठवड्यातून एकदाच दारू पिणाऱ्या लोकांची टक्केवारी	लागू नाही	लागू नाही	पुरुष - 43.4 स्त्रिया - 36.6	लागू नाही
	19	3.5.3 दारू पिणाऱ्या लोकांची टक्केवारी (पुरुष 15-54 वर्षे व स्त्रिया :15-49 वर्षे)	लागू नाही	लागू नाही	पुरुष-18.7 स्त्रिया-1.3	लागू नाही
3.6 सन 2020 पर्यंत रस्ते वाहतूक अपघातांमुळे होणारे मृत्यू आणि जखमींचे जागतिक प्रमाण निम्न्याने कमी करणे	20	3.6.1 रस्ते अपघातात मृत्युमुखी पडलेले/जखमी झालेले लोक (दर 100,000 लोकसंख्येमागे)	5.81	लागू नाही	मृत्यूदर- 11.38, इजा दर- 27.20	लागू नाही
3.7 सन 2030 पर्यंत, लैंगिक आणि प्रजोत्पादन विषयक आरोग्य सेवेबरोबरच कुटुंब नियोजन, माहिती व शिक्षण मिळण्याची सुनिश्चिती करणे व प्रजोत्पादन आरोग्याचा, राष्ट्रीय ध्येयधोरणे व कार्यक्रमांमध्ये अंतर्भाव करणे	21	3.7.1 सन 2030 पर्यंत, 15-49 वयोगटातील सध्या विवाहित व ज्यांना कुटुंब नियोजनाची गरज आहे व ज्या आधुनिक कुटुंब नियोजन पद्धतीत समाधानी आहेत अशा स्त्रियांची टक्केवारी	लागू नाही	84.2	74.1	उत्तम
	22	3.7.2 सन 2030 पर्यंत, 15-19 वयोगटातील आई झालेल्या दर 1000 स्त्रियांची टक्केवारी	लागू नाही	लागू नाही	11.3	लागू नाही
	23	3.7.3 सन 2030 पर्यंत रुग्णालये/प्रसूतिगृहात (संस्थात्मक) जन्म झालेल्यांची टक्केवारी (पाच वर्षे /एक वर्ष)	100	पाच वर्षे 94.7	पाच वर्षे 88.6/एक वर्ष 90.6	उत्तम
	24	3.7.4 सन 2030 पर्यंत, सध्या लग्न झालेल्या (15-49 वर्षे) व कोणत्याही कुटुंब नियोजन पद्धतीचा वापर करणाऱ्या स्त्रियांची टक्केवारी	लागू नाही	63.8	56.4	उत्तम

शाश्वत विकास उद्दिष्टे लक्ष्य क्र.	अ. क्र.	निर्देशक	लक्ष्य	महाराष्ट्राची कामगिरी	भारताची कामगिरी	भारताच्या संदर्भाने महाराष्ट्राची स्थिती
	25	3.7.5 सन 2030 पर्यंत, 15-19 वर्षे वयोगटातील अशा स्त्रिया ज्या आधीच आई झालेल्या किंवा गर्भवती होत्या	लागू नाही	7.6	6.80	राष्ट्रीय सरासरीच्या खाली
3.8 वित्तीय जोखीम संरक्षणासह, आरोग्य सेवेचे सार्वत्रिकरण साध्य करणे, दर्जेदार अत्यावश्यक आरोग्य सेवा मिळणे आणि सर्वांना सुरक्षित प्रभावी, गुणवत्तापूर्ण व परवडण्याजोगे अत्यावश्यक औषधे व लसी मिळणे	26	3.8.1 सन 2030 पर्यंत, सध्या विवाहित असलेल्या (15-49 वर्षे) व कोणत्याही आधुनिक कुटुंब नियोजन पद्धतीचा वापर करणाऱ्या स्त्रियांची टक्केवारी	लागू नाही	63.8	56.4	उत्तम
	27	3.8.2 एकूण घरगुती खर्च किंवा उत्पन्नाचा वाटा म्हणून आरोग्यावर मोठ्या प्रमाणात घरगुती खर्च करणाऱ्या लोकसंख्येचे प्रमाण	7.83	लागू नाही	>10 % 6.67 >20 % 2.30	लागू नाही
	28	3.8.3 एचआयव्हीग्रस्त प्रौढ आणि मुलांपैकी सध्या एआरटी उपचार सुरु असलेल्या एचआयव्हीग्रस्तांची टक्केवारी	लागू नाही	78.20	86	राष्ट्रीय सरासरीच्या खाली
	29	3.8.4 15 वर्षे आणि त्यापेक्षा जास्त वयोगटातील पुरुष आणि स्त्रियांबाबत उच्च रक्तदाब प्राबल्यता दर (टक्केवारीत)	लागू नाही	पुरुष - 20.9 स्त्रिया - 24.0	पुरुष - 24 स्त्रिया - 21.3	पुरुष - उत्तम स्त्रिया - राष्ट्रीय सरासरीच्या खाली
	30	3.8.5 एकूण लोकांपैकी मधुमेह असलेल्या 15 ते 49 वयोगटातील, उपचार घेतलेल्या लोकांची टक्केवारी	लागू नाही	पुरुष - 99.9 स्त्रिया - 99.9	पुरुष - 71.5 स्त्रिया - 80.7	उत्तम
	31	3.8.6 30 ते 49 वयोगटाच्या गर्भाशयाच्या (सर्व्हिक्स) तपासण्या केलेल्या स्त्रियांची टक्केवारी	लागू नाही	2.8	1.90	उत्तम
	32	3.8.7 राष्ट्रीय आरोग्य यंत्रणेकडे विशिष्ट कालावधीत क्षयरोग बाधित असलेल्याची नोंद झालेल्यापैकी क्षयरोगावर यशस्वीरित्या उपचार (पूर्णतः बरे झालेले आणि उपचार पूर्ण केलेले) घेतलेल्यांची टक्केवारी	85	87	86	उत्तम

शाश्वत विकास उद्दिष्टे लक्ष्य क्र.	अ. क्र.	निर्देशक	लक्ष्य	महाराष्ट्राची कामगिरी	भारताची कामगिरी	भारताच्या संदर्भाने महाराष्ट्राची स्थिती
	33	3.8.8 प्रति 10000 लोकसंख्येमागे एकूण डॉक्टर्स, परिचारिका आणि सुईणी	45	लागू नाही	लागू नाही	लागू नाही
3.9 सन 2030 पर्यंत, घातक रसायने आणि हवा, जल आणि मृद प्रदूषण यांपासून होणारे मृत्यु आणि आजारांची संख्या मोठ्या प्रमाणात कमी करणे	34	3.9.2 सन 2030 पर्यंत 15 ते 49 वयोगटातील दम्याने आजारी असल्याचे नोंदलेल्या पुरुष आणि स्त्रियांचे प्रमाण	0	लागू नाही	पुरुष - 1.20 स्त्रिया - 1.60	लागू नाही
	35	3.9.3 अनवधानाने विषबाधेमुळे मृत्युमुखी पडलेल्यांचा दर (प्रति 1,00,000 लोकसंख्येमागे)	0	लागू नाही	1.72	लागू नाही
3.अ योग्य असेल त्याप्रमाणे, सर्व देशांमध्ये जागतिक आरोग्य संघटनेच्या तंबाखू नियंत्रणाबाबतच्या आराखड्याची अधिक सक्षमपणे अंमलबजावणी करणे	36	3.अ.1 कोणत्याही प्रकारच्या तंबाखूचे सेवन करणाऱ्या (धूरासहित आणि धूरविरहित) 15 वर्षे किंवा त्यापेक्षा जास्त वयाच्या प्रौढांची टक्केवारी	लागू नाही	28.6	28.6	वरीलप्रमाणे
3.ब प्रामुख्याने विकसनशील देशांना भेडसावणाऱ्या संसर्गजन्य आणि असंसर्गजन्य रोगांवरील लसी आणि औषधे यांचे संशोधन आणि विकास करण्यासाठी सहाय्य करणे, परवडणारी अत्यावश्यक औषधे आणि लसी पुरविणे	37	3.ब.1: 12-23 महिने वयोगटातील बालकांना बीसीजी, गोवर आणि पोलिओ व डीपीटी किंवा फॅटा लसी प्रत्येकी तीन डोस (जन्माच्या वेळी दिलेली पोलिओ लस वगळून) पूर्ण लसीकरण झालेल्या बालकांची टक्केवारी	100	81.7	76.6	उत्तम
	38	3.ब.2 आरोग्य संशोधन विकासासाठी अर्थसंकल्पीय तरतूद (कोटींमध्ये)	लागू नाही	लागू नाही	₹ 2980.0 कोटी	लागू नाही
3.क विकसनशील देशांमध्ये विशेषतः कमीत कमी विकसित देशांमध्ये आणि छोटी बेटे/दिपकल्प असलेल्या विकसनशील राज्यांमध्ये आरोग्यासंबंधीच्या वित्तपुरवठ्यात भरीव	39	3 क 1: आरोग्य कर्मचारी घनता	45	लागू नाही	49.45	लागू नाही
	40	3.क 2 सन 2025 पर्यंत आरोग्य क्षेत्रात शासनाने केलेल्या खर्चाची (चालू व भांडवली खर्च) स्थूल राज्य उतपन्नाशी टक्केवारी	2.5	लागू नाही	1.74	लागू नाही

शाश्वत विकास उद्दिष्टे लक्ष्य क्र.	अ. क्र.	निर्देशक	लक्ष्य	महाराष्ट्राची कामगिरी	भारताची कामगिरी	भारताच्या संदर्भाने महाराष्ट्राची स्थिती
वाढ करणे तसेच आरोग्य कर्मचाऱ्यांची नेमणूक करणे, त्यांचा विकास, प्रशिक्षण देणे आणि कर्मचारी टिकून राहतील याकडे लक्ष देणे						
3 ड सर्व देशांची, विशेषतः विकसनशील देशांची राष्ट्रीय व जागतिक आरोग्यविषयक जोखमीचे व्यवस्थापन करण्यासाठी, लवकर चेतावणी देण्यासाठी आणि जोखीम कमी करण्यासाठी क्षमतावृद्धी करणे	41	3.ड.1 आंतरराष्ट्रीय आरोग्य विनियम क्षमता आणि आरोग्य आपत्कालीन तयारी	लागू नाही	लागू नाही	85	लागू नाही

स्त्रोत: सांख्यिकी आणि कार्यक्रम अंमलबजावणी मंत्रालय, भारत सरकार आणि जिल्हा आरोग्य संस्था यांच्याकडून जारी केलेला 2023 चा शाश्वत विकास उद्दिष्टांचा विकास अहवाल

